

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Komparace hospodaření bank s ohledem na jejich velikost

Helena Šplíchalová

**Bakalářská práce
2014**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Helena Šplíchalová**
Osobní číslo: **E10958**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Veřejná ekonomika**
Název tématu: **Komparace hospodaření bank s ohledem na jejich velikost**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je pomocí standardních ukazatelů finanční analýzy zhodnotit vztah velikosti vybraných bank a jejich hospodaření.

Zásady:

- Vymezení finanční analýzy, jejich specifik pro bankovníctví a jejich standardních metod.
- Stručná charakteristika vybraných bank.
- Komparace vybraných bank z hlediska jejich ziskovosti, produktivity a ostatních ukazatelů.
- Shrnutí a zhodnocení výsledků analýzy.

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

DVOŘÁK, P. Bankovníctví pro bankéře a klienty. Praha: Linde, 2005. 688 s. ISBN 80-7201-515-X
KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Praha: C. H. Beck, 2006. 339 s. ISBN 80-7179-381-7
POLIDAR, Vojtěch. Management bank a bankovních obchodů. Praha: Ekopress, s.r.o., 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4
POLOUČEK, Stanislav. Bankovníctví. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7
Výroční zprávy vybraných bank

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jan Černohorský, Ph.D.
Ústav ekonomických věd

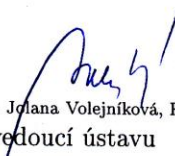
Datum zadání bakalářské práce: 1. října 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2014

Helena Šplíchalová

PODĚKOVÁNÍ:

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce, panu Ing. Janu Černohorskému, Ph.D., za vstřícnost a obětovaný čas, cenné a odborné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce.

ANOTACE

Bakalářská práce se věnuje finanční analýze tří velikostně rozdílných bank působících v České republice, kterými jsou Komerční banka, GE Money Bank a AIR Bank. Následně je provedena komparace těchto bank pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy ve sledovaném období 2008 – 2012.

KLÍČOVÁ SLOVA

finanční analýza, banka, Komerční banka, a. s., GE Money Bank, a. s., AIR Bank, a. s., poměrové ukazatele, komparace

TITLE

The Comparison of Banks with Regard to their Size

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with financial analysis of three different sized banks operating in the Czech Republic - Komerční banka, GE Money Bank and AIR Bank. The comparison of these banks using selected indicators of financial analysis in tracked period 2008 – 2012 is following.

KEYWORDS

financial analysis, bank, Komerční banka, a. s., GE Money Bank, a. s., AIR Bank, a. s., financial ratios, comparison

OBSAH

ÚVOD	10
1 CHARAKTERISTIKA BANKOVNÍ INSTITUCE	12
1.1 VYMEZENÍ POJMU BANKA	12
1.2 ZALOŽENÍ BANKY	13
1.2.1 Bankovní licence	13
1.3 FUNKCE A ČINNOST BANK	14
1.4 HOSPODAŘENÍ BANK	16
1.4.1 Bilance banky	16
1.4.2 Výkaz zisků a ztrát	21
2 VYMEZENÍ POJMU FINANČNÍ ANALÝZA	23
2.1 DEFINOVÁNÍ FINANČNÍ ANALÝZY	23
2.2 UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	25
2.3 SPECIFIKA FINANČNÍ ANALÝZY V BANKOVNICTVÍ – POMĚROVÉ UKAZATELE	26
2.3.1 Ukazatelé bankovní rentability	26
2.3.2 Ukazatelé bankovní likvidity	27
2.3.3 Ukazatele struktury bilance	29
2.3.4 Ukazatel produktivity banky	30
2.3.5 Ukazatel kvality bankovních aktiv	30
3 KOMPARACE VYBRANÝCH BANK POMOCÍ FINANČNÍ ANALÝZY	32
3.1 CHARAKTERISTIKA BANK	32
3.2 UKAZATELE BANKOVNÍ RENTABILITY	33
3.2.1 Ukazatel rentability průměrných bankovních aktiv	33
3.2.2 Ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu	35
3.2.3 Komparace bank pomocí ukazatelů bankovní rentability	37
3.3 UKAZATELE BANKOVNÍ LIKVIDITY A KOMPARACE BANK	39
3.4 UKAZATELE STRUKTURY BILANCE	42
3.4.1 Ukazatel struktury bilance na straně aktiv	42
3.4.2 Ukazatel struktury bilance na straně pasiv	44
3.4.3 Komparace bank na základě ukazatelů struktury bilance	45
3.4.4 Komparace struktury aktiv a pasiv jednotlivých vybraných bank	48
3.5 UKAZATEL PRODUKTIVITY BANK A JEJICH KOMPARACE	51
3.6 UKAZATEL KVALITY AKTIV BANK A JEJICH KOMPARACE	54
ZÁVĚR	57
POUŽITÁ LITERATURA	61

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Struktura bilance banky	17
Tabulka 2: Struktura výkazu zisků a ztrát ve vertikálním uspořádání	22
Tabulka 3: Doporučené hodnoty rentability aktiv	27
Tabulka 4: Ukazatel rentability průměrných aktiv KB, GEMB, AIRB (v %)	33
Tabulka 5: Ukazatel rentability vlastního kapitálu KB, GEMB, AIRB (v %)	35
Tabulka 6: Ukazatel likvidity KB, GEMB a AIRB (v %).....	39
Tabulka 7: Ukazatel struktury bilance KB, GEMB, AIRB (v %)	42
Tabulka 8: Ukazatel struktury bilance KB, GEMB, AIRB (v %)	44
Tabulka 9: Celková produktivita vybraných bank (v mil. Kč).....	51
Tabulka 10: Ukazatel kvality bankovních aktiv KB, GEMB a AIRB (v %)	54

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Uživatelé finanční analýzy a jejich následné zaměření	24
Obrázek 2: Komparace ukazatele rentability průměrných aktiv vybraných bank.....	37
Obrázek 3: Komparace ukazatele rentability průměrného vlastního kapitálu banky	38
Obrázek 4: Komparace bank pomocí ukazatele bankovní likvidity (v %).....	41
Obrázek 5: Komparace vybraných bank pomocí ukazatele struktury bilance (v %)	45
Obrázek 6: Komparace vybraných bank pomocí ukazatele struktury bilance (v %)	47
Obrázek 7: Komparace struktury aktiv a pasiv Komerční banky (v %).....	48
Obrázek 8: Komparace struktury aktiv a pasiv GE Money Bank (v %)	49
Obrázek 9: Komparace struktury aktiv a pasiv AIR Bank (v %)	50
Obrázek 10: Komparace ukazatele celkové produktivity KB, GEMB, AIRB (v mil. Kč)	53
Obrázek 11: Komparace ukazatele kvality aktiv KB, GEMB, AIRB (v %)	55

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AIRB	AIR Bank, a. s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
GEMB	GE Money Bank, a. s.
IFRS	Mezinárodními standardy účetního výkaznictví
KB	Komerční banka, a. s.
Kč	Koruna česká
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
Sb.	Sbírka zákonů
ROA	Rentabilita bankovních aktiv (return on assets)
ROAA	Rentabilita průměrných bankovních aktiv
ROAE	Rentabilita průměrného bankovního kapitálu
ROE	Rentabilita bankovního kapitálu (return on equity)

ÚVOD

Pojem finanční analýza je v dnešní moderní době stále více vyhledáván. V době, kdy se bankovní instituce staly součástí života většiny lidí, je finančním prostředkům kladen stále větší význam, protože jsou pro život již téměř nepostradatelné. Bankovních institucí je dnes na finančním trhu velice mnoho. Podle České národní banky bylo v České republice k 31. prosinci 2013 registrováno 44 bank, což může způsobit ztíženou orientaci, a výběr mezi těmito institucemi není jednoduchý.

Tím, že banky již neuskutečňují pouze svou hlavní činnost, kterou je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi ekonomickými subjekty, dovedou obsloužit velké spektrum zákazníků. Kromě běžného přijímání vkladů od veřejnosti a následného poskytování úvěrů, pronikají banky do dalších oblastí finančního trhu. V dnešní době banky dále poskytují například hypoteční úvěry, stavební spoření, penzijní připojištění, životní pojištění či mnoho forem investování volných peněžních prostředků. Poté již závisí na každém zákazníkovi, pro jakou bankovní instituci se rozhodne. Zda to bude banka nová, malá a spokojí se se základními činnostmi, či zvolí banku větší, s více specializacemi a již několikaletým působením na českém trhu.

Právě k takovému rozhodnutí nám poslouží finanční analýza, která porovnává mezi sebou údaje z účetních výkazů. Samotná data z rozvahy nebo výkazu zisků a ztrát přímo neinformují o finanční situaci banky. Naproti tomu finanční analýza pomůže poodhalit, zda banka dokáže náležitě zhodnotit vložené peněžní prostředky, zda má schopnost hradit své závazky či jaký má poměr mezi podílem pohledávek klientů na celkových aktivech a podílem závazků klientů na pasivech. Ve velké míře slouží finanční analýza podnikům samotným. Pomocí správně vyhodnocené analýzy mohou předcházet hrozícímu nebezpečí a přijmout případná opatření.

Tato bakalářská práce se proto zaměřuje na analýzu tří bank různých velikostí a jejich následnou komparaci, pomocí vybraných ukazatelů. Pro zpracování bakalářské práce jsem vybrala tři velikostně rozdílné banky. Jako malou jsem zvolila AIR Bank, střední GE Money Bank a největší Komerční banku. Rozhodla jsem se tak na základě vlastních zkušeností. S každou z nich, jsem se dostala do kontaktu. Měla jsem možnost seznámit se s jejich produkty, s postupem při zakládání účtu a s tím souvisejícím přístupem bankovních pracovníků.

Cílem práce je pomocí standardních ukazatelů finanční analýzy zhodnotit vztah velikosti vybraných bank a jejich hospodaření.

Splnění tohoto cíle dosáhneme pomocí:

- definování banky, podmínek založení a jejích funkcí;
- vymezení účetních výkazů, které jsou pro provedení finanční analýzy podstatné;
- charakterizování finanční analýzy obecně;
- vymezení specifik finanční analýzy v bankovníctví;
- výběru vhodných ukazatelů pro provedení finanční analýzy vybraných bank.

Toto téma je pro mne velice zajímavé. Jak asi každý z nás, tak i já přijdu velice často do kontaktu s bankovní institucí, platebním terminálem či spravováním mých finančních prostředků. Tím, že právě s vybranými bankami se setkávám nejčastěji, bude pro mě zpracování této bakalářské práce velmi užitečné.

1 CHARAKTERISTIKA BANKOVNÍ INSTITUCE

V první části bakalářské práce se seznámíme s pojmem banka, přesněji řečeno s její definicí. Dále si vysvětlíme, jaké jsou podmínky pro vznik banky a co je to bankovní licence. Uvedeme si i některé hlavní funkce, které banka vykonává mimo funkcí základních. Seznámíme se s druhy bank a v závěru kapitoly si ukážeme výkaz zisků a ztrát a bilanci banky.

1.1 Vymezení pojmu banka

Pro charakterizování finanční instituce jakou je banka, existuje mnoho definic. Uvedeme si alespoň některé z nich.

Za základní definici můžeme považovat vymezení v ustanovení zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, který zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a vztahy s bankami související. Zákon o bankách říká, že bankou se rozumí: „*akciová společnost se sídlem v České republice, která přijímá vklady od veřejnosti, poskytuje úvěry, a která k výkonu zmíněných činností má bankovní licenci.*“¹

Již zmíněným předpisem Evropské unie, který se zabývá pojmem banka, je Směrnice Evropského parlamentu a Rady, podle níž je bankou: „*úvěrová instituce, kterou se rozumí podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet.*“²

Jako poslední si uvedeme hlavní definici, z které je patrná činnost banky. Proto je tato definice označována jako tzv. definice funkční. Vychází z toho, že banka je: „*finanční zprostředkovatel, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu dočasně volných finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty.*“³

Za pohyb mezi jednotlivými ekonomickými subjekty je považován přesun dočasně volných finančních prostředků od subjektů přebytkových k subjektům deficitním. Tento proces je nazýván jako finanční zprostředkování.

¹ Česká republika. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách. In : Sbírnka zákonů. 1992, 5/1992, 0098, ustanovení § 1, odst. 1

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006 o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu, Hlava I, Článek 4, odst. 1

³ ČERNOHORSKÝ, Jan. TEPLÝ, Petr. *Základy financí*. Praha : Grada Publishing, 2011, s. 197

1.2 Založení banky

Vstupu do bankovního sektoru a tedy i založení banky předchází udělení bankovní licence. Bez této licence by banka nemohla provádět svou základní činnost, díky které se může stát bankou a kterou je právě přijímání vkladů od veřejnosti. Neméně důležitou podmínkou pro založení banky je i dodržování legislativní úpravy, a to hlavně z důvodu ochrany bankovního sektoru před subjekty ostatními.⁴ Subjekty, které by neměly potřebnou odbornost a praxi v bankovníctví, by mohly ohrozit bankovní zákazníci.

1.2.1 Bankovní licence

O udělení bankovní licence rozhoduje v České republice Česká národní banka. Této instituci je i předkládána žádost o licenci, kterou lze podat pouze na předepsaném tiskopise. K předepsanému tiskopisu se přiloží doklady o osvědčení splnění podmínek, které si uvedeme níže. Bankovní licence se uděluje na dobu neurčitou. Pro založení banky je nutné složit minimální výši základního kapitálu, která činí 500 000 000 Kč.

Aby mohla být bankovní licence udělena, musí banka splnit několik dalších podmínek:⁵

- průhlednost a nezávadnost původu základního kapitálu a dalších finančních zdrojů banky, jejich dostatečnost a vyhovující skladba;
- splacení základního kapitálu v plné výši (500 mil. Kč) a minimálně v této výši musí být tvořen peněžitými vklady;
- důvěryhodnost a odborná způsobilost osoby, které má být licence udělena;
- způsobilost osob s kvalifikovanou účastí na bance k výkonu práv akcionáře při podnikání banky;
- odborná způsobilost, důvěryhodnost a zkušenost vedoucích zaměstnanců banky, tedy osob, které jsou na základě určité smlouvy navrhovány na řídicí funkce;
- technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností banky;
- obchodní plán vycházející z navrhované strategie činnosti banky podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi;
- průhlednost skupiny osob s úzkým propojením s bankou;

⁴ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 2

⁵ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha : Linde, 2005, s. 40

- úzké propojení v rámci skupiny podle bodu uvedeného výše, které nebrání výkonu bankovního dohledu;
- budoucí banka má alespoň dva vedoucí zaměstnance banky, kteří zastávají výkonnou řídicí funkci;
- a poslední neméně důležitou podmínkou je, aby budoucí banka měla sídlo na území České republiky.

Pro vysvětlení slovního spojení „úzké propojení“⁶ se můžeme podívat do zákona o bankách. Zákon říká, že úzké propojení je vztah mezi dvěma nebo více osobami, při kterém má jedna z osob na druhé přímý nebo nepřímý podíl, a to jak na základním kapitálu, tak na hlasovacích právech, jejichž součet představuje alespoň 20 procent. Dále tento pojem znamená vztah mezi dvěma nebo více osobami, které jsou navzájem ovládané a to například, když jedna osoba ovládá druhou nebo tatáž osoba ovládá osoby ostatní.

1.3 Funkce a činnost bank

Jak už jsme si uvedli na začátku této bakalářské práce, aby mohla banka vzniknout, musí přijímat od veřejnosti peníze v podobě vkladů a poskytovat úvěry, pomocí nichž získané finanční prostředky dále investuje.

Z tohoto definování banky vyplývají čtyři základní funkce, které jsou:⁷

- finanční zprostředkování,
- emise bezhotovostních peněz,
- zprostředkování platebního styku,
- zprostředkování finančního investování.

Finanční zprostředkování

Finanční zprostředkování je prováděno na ziskovém principu, tedy tak, že se banka snaží umístit získaný kapitál tam, kde přináší určité zhodnocení při určité míře rizika. Tento princip zabezpečuje to, že použití kapitálů bude nejefektivnější. Banky tedy provádějí transformaci kapitálu z různých hledisek. Řadíme sem transformaci:⁸

⁶ Česká republika. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách. In : Sběrka zákonů. 1992, 5/1992, 0098, ustanovení § 4, odst. 6.

⁷ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha : Linde, 2005, s. 30

⁸ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha : Linde, 2005, s. 31-33

- **kvantitativní**, zakládající se na tom, že banka získává a shromažďuje menší zdroje, které poté poskytuje jako větší úvěry. Tato transformace může probíhat i opačně, kdy z velkých vkladů mohou být poskytovány menší pohledávky;
- **časovou**, kterou můžeme nazvat transformací z hlediska doby splatnosti, z čehož vyplývá, že banky získávají zdroje s odlišnou dobou splatnosti, než jaká je splatnost jejich aktiv;
- **teritoriální**, kdy banky umožňují rychlý přesun kapitálu z míst s relativním nadbytkem do míst s relativním nedostatkem, a to tak, že svá aktiva situují do odlišných teritorií jak z hlediska mezinárodního, tak v rámci jedné země;
- **z hlediska obchodovatelnosti**, která spočívá v tom, že banky mohou proti relativně málo likvidním aktivům neboli sekundárně neobchodovatelným emitovat sekundárně obchodovatelné, tedy často velmi likvidní produkty;
- **z hlediska úvěrového rizika**, vyplývající z rozdílného úvěrového rizika bankovních aktiv a pasiv. Na snížení úvěrového rizika má výrazný vliv systém pojištění bankovních depozit. Věřitelé bank mají tak jistotu, že ani v případě bankrotu banky o své vklady nepřijdou;
- **měnová**, spočívající v tom, že banky získávají zdroje v jiné měně, než v jaké jsou denominována aktiva, do nichž tyto zdroje umisťují.

Emise bezhotovostních peněz

Zatímco hotovostní peníze může v České republice emitovat pouze Česká národní banka (dále ČNB), emitování bezhotovostních peněz v podobě zápisů na bankovní účty mohou provádět všechny banky. Banky ale nemohou emitovat bezhotovostní peníze neomezeně, mohlo by tím dojít k narušení likvidity banky, proto i zde existují určité limity. Hlavním limitem je tedy zachovat trvalou likviditu banky. Další limity vyplývají z regulačních opatření, jako jsou povinné minimální rezervy nebo kapitálová přiměřenost.

Provádění platebního styku

Banky mohou provádět vzájemné platby mezi jednotlivými běžnými účty, které vedou svým klientům, a to pouhým účetním převodem bez potřeby převodu hotovostních peněz. Platební styk mezi jednotlivými subjekty, který bude rychlý, relativně levný a bezpečný, patří mezi základní podmínky efektivně fungující tržní ekonomiky a banky v tomto platebním systému mají nezastupitelnou roli.

Zprostředkování finančního investování

Banky provádějí pro své klienty emisi cenných papírů a poté jejich následné nákupy, popřípadě i jiné obchody, kterými jsou například obchody s finančními deriváty nebo úschova a správa aktiv. Banky tedy mají v tomto zprostředkování finančního investování velmi významnou roli.

Banky mohou provádět i další činnosti. Uvedeme si některé z nich:⁹

- vydávání a provozování platebních produktů;
- záruky a závazky;
- obchodování s devizami, se šeky a směnkami, s měnovými a úrokovými instrumenty, s finančními termínovými kontrakty;
- poradenství podnikům ohledně kapitálové struktury, průmyslové strategie a služby týkající se fúzí a akvizic;
- správa portfolia cenných papírů, jejich úschova a poradenství v této oblasti;
- služby bezpečnosti úschovy.

1.4 Hospodaření bank

Tak jako u jiných institucí, musí i banky zveřejňovat informace o své činnosti. Informace o rozsahu a obsahu bankovních činností nalezneme v bilanci banky a ve výkazu zisků a ztrát. Právě tyto dva účetní výkazy pro nás budou důležité při zpracovávání finančních analýz, proto si je dále podrobněji popíšeme.

1.4.1 Bilance banky

Bilance banky neboli rozvaha je účetním výkazem, v kterém jsou zaznamenány informace a stav o struktuře majetku a o struktuře zdrojů, kterými je tento majetek financován. Tyto informace jsou vykázány k určitému okamžiku. Bilanci banky můžeme rozdělit na rozvahu a podrozvahu. Oba tyto výkazy obsahují aktiva a pasiva. Rozdíl mezi rozvahou a podrozvahou nelze s jistotou vymezit, lze pouze poznamenat, že rozvaha obsahuje aktuální informace, zatímco podrozvaha spíše informace budoucí.

Struktura bilance banky obsahuje tedy aktiva neboli majetek na straně levé a pasiva neboli závazky a vlastní kapitál (zdroje financování) na straně pravé (viz tabulka 1). Bilance musí

⁹ HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2005, s. 28

být vždy vyrovnaná. Musí tedy platit, že celková hodnota aktiv je rovna celkové hodnotě pasiv. To může být vyjádřeno jako: **celková aktiva = celková pasiva**.

Tabulka 1: Struktura bilance banky

Aktiva celkem	Pasiva celkem
1. Pokladní hotovost a pohledávky vůči centrálním bankám	1. Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centrálním bankám
2. Finanční aktiva k obchodování	2. Finanční závazky k obchodování
3. Finanční aktiva v reálné hodnotě	3. Finanční závazky v reálné hodnotě
4. Realizovatelná finanční aktiva	4. Finanční závazky v naběhlé hodnotě
5. Úvěry a jiné pohledávky	5. Finanční závazky spojené s převáděnými aktivy
6. Finanční investice držené do splatnosti	6. Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hodnotou
7. Zajišťovací deriváty s kladnou reálnou hodnotou	7. Záporné změny reál. hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů
8. Kladné změny reálné hodnoty portfolia zajišťovaných nástrojů	8. Rezervy
9. Hmotný majetek	9. Daňové závazky
10. Nehmotný majetek	10. Ostatní závazky
11. Účasti v přidružených a ovládaných osobách	11. Závazky spojené s vyřazovanými skupinami
12. Daňové pohledávky	12. Základní kapitál
13. Ostatní aktiva	13. Emisní ážio
14. Neoběžná aktiva a vyřazované skupiny	14. Další vlastní kapitál
	15. Fondy z přecenění a ostatní oceňovací rozdíly
	16. Rezervní fondy
	17. Nerozdělený zisk z předchozích období
	18. Vlastní akcie
	19. Zisk (ztráta) za běžné účetní období po zdanění

Zdroj: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Rozvaha bankovního sektoru – Aktiva, závazky a vlastní kapitál*. [online]. [cit. 2014-8-2]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/banky/index.html>

Dále budou stručně popsány stěžejní položky ve struktuře bilance banky jak na straně aktiv, tak na straně pasiv. Při definování následujících jednotlivých položek bylo použito několik zdrojů a to: *Základy financí*,¹⁰ *Bankovníctví pro bankéře a klienty*¹¹ a výroční zprávy jednotlivých vybraných bank.

AKTIVA

Pokladní hotovost a pohledávky vůči centrálním bankám – jsou hotovostní peníze, které má banka na svých pokladnách a v trezorech v tuzemské měně i v měnách zahraničních, a vklady u centrálních bank – v české i zahraniční měně, tam kde má banka sídlo nebo pobočku (povinné minimální rezervy).

Finanční aktiva k obchodování – jsou cenné papíry držené bankou k obchodování – akcie, dluhopisy, směnky a podílové listy a dále finanční deriváty držené za účelem obchodování vykazované v reálných hodnotách.

Finanční aktiva v reálné hodnotě vykázaná do zisku a ztráty – kam řadíme cenné papíry a deriváty k obchodování s kladnou hodnotou, to znamená finanční aktiva nabytá za účelem tvorby zisku z pohybů cen v krátkodobém časovém horizontu.

Realizovatelná finanční aktiva – jsou finanční aktiva, která nejsou zařazena do jiné kategorie finančních aktiv a nejsou ani investicemi drženy do splatnosti. Jsou to finanční aktiva držena po neurčitou dobu například akcie, dluhopisy, cenné papíry zajištěné aktivy a podílové listy.

Úvěry a jiné pohledávky - tvoří nederivátová finanční aktiva s pevnými nebo předem stanovitelnými splátkami, která nejsou kótovaná na aktivním trhu. Jsou to pohledávky a dluhové cenné papíry neobchodovatelné. Jsou vykazovány za tuzemskými i zahraničními nebankovními subjekty. Řadíme sem pohledávky vyplývající například z poskytnutých úvěrů, z debetních zůstatků na běžných účtech nebo pohledávky plynoucí z faktoringu či finančního leasingu.

Finanční investice držené do splatnosti – představují nederivátová finanční aktiva s fixními či určitelnými platbami a pevnou splatností, které banka drží do jejich splatnosti. Při jejich dlouhodobějším držení se předpokládají trvalé a pravidelné výnosy z jejich držení až do splatnosti.

¹⁰ ČERNOHORSNÝ, Jan. TEPLÝ, Petr. *Základy financí*. Praha : Grada Publishing, 2011. s. 213-214

¹¹ DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha : Linde, 2005. s. 58-71

Zajišťovací deriváty s kladnou reálnou hodnotou – jsou deriváty, které banka používá k zajištění úrokového a měnového rizika, kterému je vystavena v důsledku svých operací na finančních trzích. Banka za zajišťovací deriváty určí pouze ty, které k datu klasifikace splňují současně všechny podmínky Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS).

Hmotný majetek – je majetek, který banka drží z důvodu používání pro poskytování bankovních služeb a k administrativním účelům a je používán déle než jedno účetní období. Jsou to pozemky, budovy, zařízení, ale i investice do nemovitostí. Může se jednat jak o vlastní, tak najatý majetek. Vlastností dlouhodobého hmotného majetku je postupné opotřebovávání, což je účetně zachycováno pomocí odpisů.

Nehmotný majetek – zahrnuje především software a majetek vytvořený vlastní činností banky. Výdaje na interně vyvinutý software jsou zachyceny jako aktivum, jestliže je banka schopna prokázat svůj záměr a schopnost vývoj softwaru dokončit a užívat způsobem, který bude v budoucnu vytvářet ekonomické užítky.

Do nehmotného majetku řadíme **Goodwill**, který je chápán jako nehmotná součást majetku podniku. V současné době představuje stále větší význam, což je důležité pro oceňování tržní hodnoty firmy. V podstatě se jedná o částku, která je rozdílem mezi účetním oceněním podniku a jeho tržním oceněním.

Daňové pohledávky – tyto pohledávky dělíme na pohledávky ze splatné daně a pohledávky z odložené daně. Ze splatné daně jsou to pohledávky za běžné i předchozí účetní období. Jsou oceněny v očekávané částce vyrovnání pohledávky nebo úhrady závazku daňovými úřady. Výpočet odložené daně se stanovuje ze všech dočasných rozdílů mezi daňovými základnami aktiv a jejich účetními hodnotami.

PASIVA

Vklady, úvěry a ostatní finanční závazky vůči centrálním bankám – zahrnují vklady a úvěry u jiných bank, tedy jak poskytnuté úvěry centrální bankou, tak nakoupené vklady od jiných obchodních bank.

Finanční závazky k obchodování – tvoří závazky určené k obchodování, jako jsou deriváty se zápornou reálnou hodnotou, závazky z krátkých prodejů, vklady, úvěry a ostatní finanční závazky k úvěrovým institucím nebo klientům. Dále pak emitované dluhové cenné papíry určené k odkupu v krátkém období.

Finanční závazky v reálné hodnotě vykázané do zisku nebo ztráty – jsou to závazky, které banka drží především za účelem dosažení krátkodobého zisku. Obsahují závazky z prodaných cenných papírů a deriváty k obchodování se zápornou hodnotou.

Finanční závazky v naběhlé hodnotě – zahrnují vklady, úvěry a ostatní finanční závazky v naběhlé hodnotě k úvěrovým institucím a klientům. Tyto závazky jsou již zvýšené o patřičné úroky a jsou tedy vyjádřeny v aktuální hodnotě.

Zajišťovací deriváty se zápornou reálnou hodnotou – jsou deriváty používané k zajištění úrokového a měnového rizika, kterému je banka vystavena v důsledku svých operací na finančních trzích. Banka určí derivát jako zajišťovací pouze pokud k datu klasifikace splňuje podmínky dané IFRS. Podmínky musejí být splněny všechny současně.

Rezervy – slouží bance ke krytí ztrát, které by mohly vyplynout z jejích obchodů. Rezervy se vykazují ve výkazu o finanční situaci banky tehdy, pokud banka má smluvní nebo mimosmluvní závazek, který je důsledkem minulé události a je u něho pravděpodobné, že při vypořádání tohoto závazku dojde k odlivu ekonomických prostředků.

Daňové závazky – zahrnují daň splatnou a daň odloženou. Daň splatná představuje očekávaný daňový závazek ze zdanitelného příjmu za běžné i za předchozí účetní období s použitím platných a zákonem stanovených sazeb daně k datu účetní závěrky. Daň odložená se stanoví s použitím rozvahové metody, která vychází z dočasných rozdílů mezi účetní a daňovou hodnotou pasiv.

Vlastní kapitál – je jeden ze zdrojů financování bankovních aktivních obchodů. Lze ho vymezit jako rozdíl mezi celkovou hodnotou aktiv a celkovou výší závazků. Vlastní kapitál můžeme vymezit také jako ty zdroje, které do banky při jejím založení vkládají akcionáři, a který je dále rozšiřován. Vlastní kapitál zahrnuje základní kapitál, emisní ážio, fondy z přecenění a ostatní oceňovací rozdíly, rezervní fondy a další. Do vlastního kapitálu je také zahrnován zisk nebo ztráta za účetní období.

Základní kapitál – tvoří souhrn hodnot kapitálových vkladů, které byly vloženy akcionáři dané banky. Jinak řečeno, základní kapitál představuje nominální hodnotu akcií emitovaných bankou.

Emisní ážio – představuje rozdíl mezi emisním kurzem akcií a jejich jmenovitou hodnotou nebo rozdíl mezi prodejní a pořizovací cenou akcií k okamžiku smluveného prodeje.

Fondy z přecenění a ostatní oceňovací rozdíly – zahrnují kumulativní čistou změnu reálné hodnoty realizovatelných finančních aktiv, a to do doby, kdy je dané aktivum odúčtováno nebo je snížena jeho hodnota.

Rezervní fondy – slouží ke krytí možných budoucích ztrát. Rezervní fondy banka tvoří v souladu s obchodním zákoníkem, kdy je povinna tvořit rezervní fond ve výši nejméně 5 % ze zisku po zdanění a to až do okamžiku, kdy tento fond dosáhne nejméně 20 % základního kapitálu banky. Tento fond nesmí být použit pro účely rozdělování zisku akcionářům.

Zisk (ztráta) za běžné účetní období – je vykazován jako hospodářský výsledek a to buď v kladných číslech, kdy mluvíme o zisku, nebo se znaménkem mínus, kdy se jedná o ztrátu. Je-li vykázána za běžné účetní období ztráta, je banka povinna rozhodnout o její úhradě z vlastních zdrojů banky.

1.4.2 Výkaz zisků a ztrát

Výkaz zisků a ztrát (výsledovka) zobrazuje hospodaření banky neboli náklady a výnosy banky za určité období. Může být sestavován jak v podobě horizontální, tak ve vertikální. Horizontální uspořádání se dělí na pravou část, která představuje výnosy banky, a na část levou, kde jsou zaznamenány jednotlivé druhy bankovních nákladů. Ve vertikálním uspořádání (viz tab. 2) jsou popsány nejdříve jednotlivé výnosy, od kterých jsou postupně odečítány náklady. Výsledkem vertikálního seskupení je poté zisk popřípadě ztráta.

Tabulka 2: Struktura výkazu zisků a ztrát ve vertikálním uspořádání

1. Zisk z finanční a provozní činnosti
1.1 Úrokové výnosy
1.2 Úrokové náklady
1.3 Výnosy z dividend
1.4 Výnosy z poplatků a provizí
1.5 Náklady na poplatky a provize
1.6 Ostatní provozní výnosy
1.7 Ostatní provozní náklady
2. Správní náklady
2.1 Náklady na zaměstnance
2.2 Ostatní správní náklady
3. Odpisy
4. Tvorba rezerv
5. Ztráty ze znehodnocení
6. Negativní goodwill bezprostředně zahrnutý do výkazu Zisků a ztrát
7. Podíl na zisků a ztrát přidr. a ovládaných osob a společných podniků
8. Zisk (ztráta) z neoběžných aktiv a vyřazovaných skupin
9. Náklady na daň z příjmů
10. Zisk (ztráta) po zdanění

Zdroj: ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. Výkaz zisku a ztráty bankovního sektoru. [online]. [cit. 2014-8-2]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/banky/bs_ukazatele_tab04a.html>

2 VYMEZENÍ POJMU FINANČNÍ ANALÝZA

V druhé části této bakalářské práce si charakterizujeme pojem finanční analýza. Právě finanční analýza nás bude provázet v celé praktické části bakalářské práce, a je tedy její definování důležité. Uvedeme si její specifika v bankovníctví a chybět nebudou její ukazatele a potřebné vzorce pro následnou komparaci vybraných bank.

2.1 Definování finanční analýzy

V dnešní době je velice důležité přizpůsobování firem neustálým změnám ekonomického prostředí, kterého jsou součástí. Nejčastější metodou, jak provést rozbor v takové firmě je finanční analýza. Má dlouhodobou tradici především v zemích s rozvinutou tržní ekonomikou. Před několika lety se stala oblíbenou i v České republice jako nástroj na zhodnocení reálné ekonomické situace firmy. Finanční analýza je tedy ucelený rozbor získaných dat, která jsou obsažena především v účetních výkazech.¹²

Základní cíle finanční analýzy se orientují hlavně na to, zda podnik:¹³

- má vhodnou kapitálovou strukturu;
- využívá efektivně svých aktiv;
- je dostatečně ziskový;
- je schopen splácet včas své zakázky.

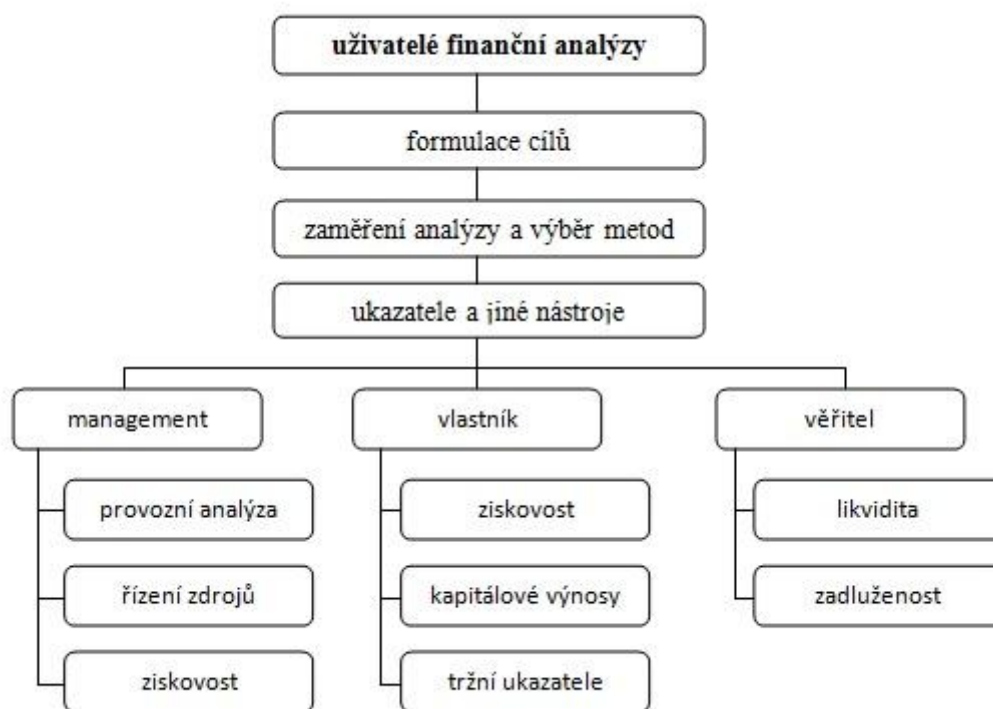
Finanční analýza tedy slouží ke komplexnímu zhodnocení finanční situace podniku a působí jako zpětná informace o tom, zda se podniku podařilo splnit jeho předpoklady nebo naopak zda dokázal čelit situacím, které nečekal nebo kterým chtěl předejít. Finanční analýza je nedílnou součástí finančního řízení.

Výsledky finanční analýzy slouží pro velkou skupinu uživatelů. Neslouží pouze pro vlastní potřebu firmy, jako jsou manažeři či vlastníci podniku, ale slouží i pro uživatele, kteří nejsou součástí podniku, ale jsou s ním spjati hospodářky či finančně. Pro představu, jaká oblast finanční analýzy je pro určitého uživatele důležitá, si můžeme uvést schéma uživatelů finanční analýzy znázorněné obrázkem 1.

¹² RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2010, s. 9 - 10

¹³ KNÁPKOVÁ, A.; PAVELKOVÁ, D.; ŠTEKER, K. *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady*. 2. vydání. Praha : Grada Publishing, 2013, s. 17

Schéma začíná formulací cílů, kterých by uživatelé finanční analýzy chtěli dosáhnout. Po definování těchto cílů se volí vhodné metody, ukazatele a další nástroje. Dále se již schéma rozchází na uživatele, kteří budou danou finanční analýzu využívat.

Obrázek 1: Uživatelé finanční analýzy a jejich následné zaměření

Zdroj: RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2010, s. 11

Manažeři využívají finanční analýzu nejen pro krátkodobé, ale zejména pro dlouhodobé finanční řízení podniku. Pomocí ní posuzují finanční pozici podniku a dále je možno využít finanční analýzu například k rozhodování o investičních cílech, při sestavování finančního plánu, či k rozhodování o financování dlouhodobého majetku.¹⁴ Důležitou položkou je i ziskovost, kdy je patrné, že manažeři se ze svého jednání zodpovídají vlastníkům podniku.

Pro vlastníky podniku je důležité hlavně zhodnocení rentability vloženého kapitálu, tedy především návratnost jejich vložených prostředků. Základním cílem vlastníků je dále maximalizace tržní hodnoty vlastního kapitálu společnosti. Mezi tržní ukazatele můžeme zařadit vývoj tržních ukazatelů, ukazatelů ziskovosti a vztah peněžních toků k dlouhodobým závazkům.¹⁵

¹⁴ KNÁPKOVÁ, A.; PAVELKOVÁ, D.; ŠTEKER, K. *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady*. 2. vydání. Praha : Grada Publishing, 2013, s. 17

¹⁵ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2010, s. 12

Z hlediska věřitelského lze na finanční analýzu nahlížet dvěma způsoby. První pohled je hledisko krátkodobých věřitelů, kdy uvažujeme o možnosti si ověřit platební schopnost, strukturu oběžných aktiv a krátkodobé závazky. Z pohledu druhého, což je pohled bank jako věřitelů, je spíše nejdůležitější sledování dlouhodobé likvidity a hodnocení ziskovosti v dlouhém časovém horizontu. Důležitá je také schopnost tvorby finančních prostředků. Oba pohledy věřitelů ale musí brát vždy v úvahu i riziko nesplacení finančních prostředků.¹⁶

2.2 Ukazatele finanční analýzy

Ukazatele finanční analýzy lze rozdělit do tří hledisek. Řadíme sem ukazatele rozdílové, absolutní a poměrové. Rozdílové ukazatele se vypočítají jako rozdíl určité položky aktiv s určitou položkou pasiv. Absolutní ukazatele vycházejí ze základních účetních výkazů a jejich jednotlivých položek, jejichž hodnoty jsou posuzovány.¹⁷ Absolutní ukazatele dále dělíme na analýzu vertikální a horizontální.¹⁸

Vertikální analýza neboli procentní rozbor vyjadřuje jednotlivé položky účetních výkazů jako procentní podíl k jediné zvolené základně, kterou vnímáme jako 100 %. Jestliže provádíme rozbor rozvahy, je za základnu obvykle zvolena výše aktiv nebo pasiv. Pro rozbor výkazu zisku a ztráty je zvolena velikost celkových výnosů (nákladů).

Horizontální analýza porovnává změny položek jednotlivých výkazů v časové posloupnosti. Vypočítává se jako absolutní výše změn a poté se vypočte její procentní vyjádření k výchozímu roku. Horizontální analýzu lze využít k analýze vývojových trendů.

Třetími ukazateli jsou ukazatele poměrové. Dávají do poměru položky vzájemně mezi sebou. Poměrová analýza se dělí do několika skupin ukazatelů. Nevystačíme jen s jedním ukazatelem k charakteristice finanční situace podniku, jelikož podnik je složitým organismem. Mezi ukazatele poměrové analýzy řadíme ukazatele rentability, likvidity, zadluženosti, aktivity, produktivity, kapitálového trhu a hodnotové ukazatele výkonnosti.¹⁹

Dále se těmito poměrovými ukazateli budeme zabývat již v souvislosti s bankovní institucí, u které si je dále vysvětlíme a poté aplikujeme pro následnou komparaci vybraných bank.

¹⁶ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2010, s. 12

¹⁷ RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2010, s. 41

¹⁸ KNÁPKOVÁ, A.; PAVELKOVÁ, D.; ŠTEKER, K. *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady*. 2. vydání. Praha : Grada Publishing, 2013, s. 67-68

¹⁹ KISLINGEROVÁ, Eva; HNÍLICA Jiří. *Finanční analýza – krok za krokem*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2005, s. 31

2.3 Specifika finanční analýzy v bankovníctví – poměrové ukazatele

V této podkapitole si dále vysvětlíme poměrové ukazatele, které se vážou na bankovníctví. Poměrové ukazatele nám umožní získat představu o finanční situaci v bance. Jak již bylo uvedeno výše, v poměrové analýze dáváme do poměru různé účetní položky, buď jako poměr jedné nebo několik účetních položek, a to jak z rozvahy, výkazu zisku a ztráty, tak například i z výkazu cash flow. Můžeme tak sledovat finanční situaci banky z více hledisek.

2.3.1 Ukazatelé bankovní rentability

Klíčovým ukazatelem hospodaření bank je konečný čistý zisk a právě k němu se vztahují hlavní ukazatelé rentability neboli ziskovosti bankovního podnikání.

Ukazatelé rentability jsou takoví ukazatelé, kde se v čitateli vyskytuje ukazatel odpovídající hospodářskému výsledku a ve jmenovateli určitý druh kapitálu. Ukazatelé rentability by měli mít obecně rostoucí tendenci.²⁰

Rentabilita bankovních aktiv

Ukazatel rentability bankovních aktiv (ROA) především poukazuje na schopnost managementu využít aktiva banky k vytvoření zisku. Proto je využíván hlavně řídicími pracovníky. ROA zahrnuje výsledky všech typů bankovních operací. Odráží se v něm řízení nákladů, rozhodnutí o struktuře aktiv a pasiv a schopnost managementu reagovat na vnější prostředí a tržní podmínky. V praxi se častěji užívá ukazatel rentability průměrných bankovních aktiv (ROAA), protože lépe vypovídá o hospodaření banky. Vypočítává se jako poměr čistého zisku, tedy zisku po zdanění a průměrných aktiv banky.

$$ROAA = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný stav aktiv}} * 100 \quad (1)$$

Výhodou tohoto ukazatele je, že se banky mohou porovnávat v různých ekonomických prostředích. Za mezinárodně uznávanou dobrou úroveň ukazatele ROA se všeobecně považuje procentuelní hodnota 1,00.²¹

Následující tabulka vyjadřuje doporučené procentuelní vyhodnocení pro jednotlivé hodnoty rentability bankovních aktiv.

²⁰ SEKERKA, Bohuslav. *Finanční analýza společnosti na bázi účetních výkazů*. 2. upravené vydání. Praha : PROFESS CONSULTING, 1997. s. 66

²¹ HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2005. s. 35

Tabulka 3: Doporučené hodnoty rentability aktiv

Hodnoty ROA	Návratnost aktiv
menší než 0,75	slabá
0,75 – 1,00	pod standardem
1,00 – 1,25	dobrá
1,25 – 1,75	velmi dobrá
větší než 1,75	excelentní

Zdroj: HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2005. s. 35

Rentabilita kapitálu

Rentabilita neboli výnosnost kapitálu (ROE) představuje míru výnosu, která náleží akcionářům banky. Přiblíží tak čistý zisk, který obdrží akcionáři ze své investice do kapitálu banky. Akcionáři tak mohou hodnotit úspěšnost své investice vzhledem k podstoupenému riziku a porovnávat ji s dalšími možnými investičními příležitostmi.

Stejně, jak tomu bylo u ROA, je i zde v praxi více využíván vzorec s průměrnou hodnotou. Jde o ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu (ROAE). Výpočtem ROAE je tedy poměr mezi čistým ziskem a průměrným vlastním kapitálem banky.

$$\text{ROAE} = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný vlastní kapitál banky}} * 100 \quad (2)$$

Pro výpočet ROAE se zpravidla používá kapitál definovaný jako Tier 1 a to, upsaný splacený základní kapitál ve formě běžných akcií, ážiové fondy a nerozdělený zisk po zdanění. Ážiovými fondy máme na mysli prémie, tedy přecenění ze splacených akcií.²²

2.3.2 Ukazatelé bankovní likvidity

Dalším ukazatelem je likvidita banky neboli platební schopnost banky. Likviditu lze také vysvětlit jako schopnost podniku hradit své závazky. Pro banku je výsledná likvidita velice důležitá, protože vyšší hodnoty platební schopnosti banky se odrážejí na důvěryhodnosti věřitelů. Čím méně by byla banka likvidní, tím více by se dostávala do rizika a důvěryhodnosti od věřitelů by ubývalo. Proto se budeme zabývat i těmito ukazateli.

Likvidita není vlastnost nějakého bankovního aktiva, je to dynamicky se měnící soubor vztahů, jenž zahrnuje strukturu aktiv z hlediska jejich likvidity, strukturu pasiv z časového hlediska jejich splatnosti a vztahy mezi aktivy a pasivy v čase.²³

²² POLOUČEK, Stanislav, a kol. *Bankovnictví*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. s. 201

Likvidita má i význam pro obchodní pozici banky. V podmínkách konkurence mezi bankami porušení likvidity oslabuje právě obchodní pozici banky a může mít pro ni závažné a někdy až existenční důsledky. Problém spočívá v tom, že pokladní hotovost a ostatní absolutně likvidní aktiva nevynášejí úrok a banky je tak omezují na minimum. Riskují tak, že si budou muset potřebnou hotovost opatřit úvěrem od jiných bank, anebo od banky ústřední.²⁴

Prvním ukazatelem pro analýzu a hodnocení likvidity banky, je poměr mezi vysoce likvidními aktivy a celkovými aktivy banky. Vzorec vypadá takto:

$$L_1 = \frac{\text{Vysoce likvidní aktiva}}{\text{Aktiva}} * 100 \quad (3)$$

Mezi vysoce likvidní aktiva řadíme takové finanční prostředky, které má banka okamžitě k dispozici. Tyto aktiva zahrnují pokladní hotovost banky, vklady u centrální banky tvořené povinnými minimálními rezervami a dobrovolnými rezervami a také netermínované vklady u jiných bank (nostro účty).²⁵

Tento ukazatel má nevýhodu, která spočívá v tom, že zahrnuje i vklady u centrální banky, jejichž výše je v České republice a v dalších zemích ovlivněna politikou centrální banky. S tímto vědomím lez říci, že podíl rychle likvidních aktiv by měl být poněkud vyšší u malých bank než je tomu u bank velkých.²⁶

U likvidity, kde je počítáno s okamžitě splatnými závazky, je také důležité brát v úvahu tak zvanou vkladovou sedlinu, která v praxi tvoří část právě okamžitě splatných závazků. Vkladová sedlina totiž může ovlivnit skutečný objem okamžitě splatných závazků. Takováto sedlina vzniká tehdy, má-li klient banky na osobním účtu vyšší zůstatek, než který je nutný pro zajištění pokrytí standardních každoměsíčních výdajů. Banky takovouto vkladovou sedlinu používají na další bankovní obchody. To, že byly finanční prostředky klientům z účtu odčerpány a poté navráceny zpět se v praxi rozpoznat nedá.²⁷

²³ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. Č. 13 (1996), roč. IV. s. 23

²⁴ POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů*. 2. vydání. Praha : Ekopress, 1999. s. 78-79.

²⁵ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 29

²⁶ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. Č. 13 (1996), roč. IV. s. 26

²⁷ INVESTIA.CZ. *Spořicí autopilot*. [online]. [cit. 10.4.2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.investia.cz/sporici-autopilot>>

Druhým ukazatelem, kterým se hodnotí likvidita banky, je:

$$L_2 = \frac{\text{Úvěry poskytnuté klientům}}{\text{Aktiva}} * 100 \quad (4)$$

Obecně platí, že čím více úvěrů bylo poskytnuto, tím je likvidita banky menší. Ovšem poskytování úvěrů patří mezi základní činnosti komerční banky univerzálního typu. Nelze tedy uplatnit zásadu, že čím níže je tento poměr, tím lépe. Je potřeba stanovit určité rozmezí, kterým je hodnota zhruba 45 až 65 procent. Je-li poměr vyšší, vykazuje banka likviditu nedostatečnou a bere na sebe zvýšená rizika. Je-li poměr naopak nižší nežli 45 %, vykazuje banka nadměrnou likviditu, která bude mít s největší pravděpodobností nepříznivý vliv na její ziskovost.²⁸

Na vědomí je potřeba také vzít, že uvedené ukazatele likvidity jsou stavovou veličinou k určitému okamžiku a nevypovídají tedy o platební schopnosti banky v průběhu určitého období.²⁹

2.3.3 Ukazatele struktury bilance

Význam ukazatelů struktury bilance je hlavně v tom, že nám umožní indikovat podnikatelskou orientaci banky a následné srovnávání bank s přibližně stejným zaměřením. Určují také míru rovnováhy mezi jednotlivými složkami aktiv a pasiv.³⁰

Uvedeme si dva ukazatele struktury bilance. První bude na straně aktiv a druhý na straně pasiv.

Prvním ukazatelem je tedy ukazatel, kdy se do poměru dostávají pohledávky ke klientům a celková aktiva.

$$Sú = \frac{\text{pohledávky ke klientům}}{\text{celková aktiva}} * 100 \quad (5)$$

Tento ukazatel nám udává podíl úvěrových pohledávek na celkových aktivech banky, tudíž je i ukazatelem míry koncentrace určitého typu úvěrových pohledávek.

²⁸ BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví*. Č. 13 (1996), roč. IV. s. 26

²⁹ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 30

³⁰ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 28

Druhým ukazatelem, již na straně pasiv, je ukazatel, ve kterém jsou dávány do podílu závazky ke klientům a celková pasiva.

$$S_z = \frac{\text{závazky ke klientům}}{\text{celková pasiva}} * 100 \quad (6)$$

Ukazatelé struktury bilance jak na straně pasiv, tak i na straně aktiv lze dále specifikovat podle charakteru závazků, a to buď podle typu klienta, časovosti závazků nebo odvětví s analogickou vypovídací schopností.

2.3.4 Ukazatel produktivity banky

Vyjádřením kvality manažerského řízení banky je ukazatel bankovní produktivity. Vývoj těchto ukazatelů udává efektivnost využití bankovních zdrojů. Jedná se o významný ukazatel konkurenceschopnosti banky.³¹

Ukazatelem produktivity banky je ukazatel celkové produktivity, který zobrazuje dosažený zisk na bankovního zaměstnance.

$$P_c = \frac{\text{Čistý zisk po zdanění}}{\text{Průměrný přepočtený počet zaměstnanců}} \quad (7)$$

2.3.5 Ukazatel kvality bankovních aktiv

Jako poslední a neméně důležité, si vysvětlíme ukazatele kvality bankovních aktiv. Jsou to ukazatelé poměřující objem vytvořených rezerv a opravných položek k jejich základně, to znamená k úvěrovým respektive finančním pohledávkám.

„Ukazatele kvality bankovních aktiv vypovídají o rizikovosti bankovního portfolia. Důležitý je jejich vývoj v časové řadě. Rizikovost portfolia je třeba posuzovat v souvislostech s použitými metodami pro účetní zachycení očekávané ztráty z pohledávek a také v souvislostech s výší bankovního kapitálu k pokrytí ztrát.“³²

S očekávanou ztrátou z pohledávky souvisí tvorba opravných položek. Podle opatření ČNB jsou jednotlivé úvěrové pohledávky rozděleny na sledované, standardní a ohrožené pohledávky. V souladu s tímto opatřením je banka povinna tvořit opravné položky

³¹ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 32

³² KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 34

ke skupinám sledovaných a ohrožených pohledávek, protože opravné položky dočasně snižují účetní hodnotu úvěrové pohledávky, zatímco rezervy banka může tvořit ke skupině pohledávek standardních.

Mezi ukazatele kvality bankovních aktiv řadíme tento vzorec:

$$Ka = \frac{\text{Opravné položky k úvěrům}}{\text{Celkové úvěrové pohledávky ke klientům}} * 100 \quad (8)$$

Ukazatelé kvality bankovních aktiv vypovídají o změně kvality úvěrového portfolia banky, a proto je důležité jejich posuzování v časové řadě. Při mezibankovním srovnávání těmito ukazateli je třeba vzít v úvahu i souvislosti tvorby rezerv a opravných položek. Právě volbou metodiky stanovení opravných položek je ovlivněna konkrétní výše opravných položek u jednotlivých bank.³³

³³ KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. s. 33

3 KOMPARACE VYBRANÝCH BANK POMOCÍ FINANČNÍ ANALÝZY

Ve třetí a zároveň poslední části této bakalářské práce se dostáváme k praktickému využití finanční analýzy. Právě pomocí finanční analýzy provedeme komparaci tří vybraných bank. Pro zpracování této části jsem vybrala banky podle jejich velikosti, tedy banku malou, střední a velkou. Podle rozdělení bank do skupin Českou národní bankou ve Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem jsem za velkou banku zvolila třetí největší banku v České republice, a to Komerční banku, a. s. Za střední banku jsem vybrala GE Money Bank, a. s. a banku AIR Bank, a. s. za banku malou.

Vybrané banky budou nejprve stručně charakterizovány a poté se budeme zabývat jejich komparací pomocí vyčleněných poměrových ukazatelů, které se vztahují k bankovníctví. Použitá data čerpaná na výpočty plynou z výročních zpráv zmíněných bank.

3.1 Charakteristika bank

Komerční banka, a. s. (dále jen KB) je bankou univerzální se širokou nabídkou služeb a sídlící v Praze. Vznikla v roce 1992 a od roku 2001 je součástí mezinárodní finanční skupiny Sociétés Générale. KB je mateřskou společností Skupiny KB, která měla k 3. květnu 2012 osm dceřiných společností s nadpolovičním podílem. Přidruženou společností je Komerční pojišťovna, a. s., kde KB držela 49% podíl. Je třetí největší bankou na českém trhu podle počtu svých klientů - občanů. V roce 2012 měla KB 1,62 milionu klientů. KB vyjadřuje odpovědnost vůči společnosti i charitativními projekty prostřednictvím Nadace KB Jistota fungující již přes 18 let na území ČR. Služby Komerční banky mohou lidé využívat prostřednictvím sítě poboček, kterých měla ke stejnému roku 399. Bilanční suma roku 2012 činila 786 836 milionů korun.

GE Money Bank, a. s. (dále jen GEMB) vznikla v roce 1997 a je též bankou univerzální se sídlem v Praze. Je součástí jedné z největších společností na světě, a to skupiny GE vzniklé již v roce 1892 jako General Electric Company. V roce 2012 obsluhovala GE Money Bank 1,06 milionů klientů, kterým byla k dispozici velká síť s 260 pobočkami. Ve zmíněném roce 2012 spravovala GE Money Bank celková aktiva ve výši 135 476 milionů korun.

AIR Bank, a. s. (dále jen AIRB) je prozatím jednou z menších bank v České republice. Vznikla nedávno, a to v listopadu 2011. AIR Bank je součástí skupiny PPF, která je jednou z největších finančních skupin

ve střední a východní Evropě. Již v průběhu září 2012 překročila AIRB svůj roční plán v počtech klientů a na konci roku jich získala téměř 88 000. V roce 2012 banka navýšila svou pobočkovou síť o dalších šest míst, a tím se ke konci zmíněného roku dostala na celkový počet 18 poboček. V tom samém roce spravovala AIR Bank celkové aktiva ve výši 36 573 miliónů korun.

3.2 Ukazatelé bankovní rentability

První výpočty finanční analýzy se vztahují k ukazatelům bankovní rentability. Tyto ukazatele dělené na ukazatel ROA a ukazatel ROE, tvoří nedílnou součást přehledu o ekonomické situaci banky a také celého bankovního sektoru. Pro potřeby naší finanční analýzy byly tyto ukazatele přepočítány na ukazatele průměrné, a to jak na ukazatel rentability průměrných aktiv ROAA, tak na ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu banky ROAE. Ukazatele byly přepočítány, neboť průměrné ukazatele lépe vyjadřují hospodaření banky.

3.2.1 Ukazatel rentability průměrných bankovních aktiv

Ze skupiny ukazatelů je prvním ROAA, který vyjadřuje poměr mezi čistým ziskem banky a průměrným stavem aktiv. Výpočty jsou realizovány podle vzorce (1). Vypočtené hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 4: Ukazatel rentability průměrných aktiv KB, GEMB, AIRB (v %)

ROAA	2012	2011	2010	2009	2008
Komerční banka, a. s.	1,81	1,25	1,99	1,71	1,97
GE Money Bank, a. s.	2,76	2,78	2,34	1,82	3,24
AIR Bank, a. s.	-1,75	-8,41	-	-	-

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Komerční banka v roce 2008 vykazovala hodnotu ukazatele rentability průměrných bankovních aktiv 1,97 %. V tomto roce zaznamenaly finanční instituce výrazný propad hodnoty akcií. Trhliny utrpěli jak základní pilíř finanční stability na světových trzích, tak důvěra klientů. I přes tyto problémy si banka vedla velmi dobře a svůj čistý zisk oproti roku 2007 navýšila o 17,9 %. V roce 2009 zaznamenal ukazatel ROAA propad, a to na hodnotu 1,71 %. Důvodem byl pokles zisku banky kvůli nepříznivému makroekonomickému vývoji a výraznému ekonomickému poklesu v České republice (dále ČR). Za celý rok 2009 poklesl hrubý domácí produkt oproti roku 2008 o 4,1 %. I přes velký nárůst nezaměstnanosti

(v průměru míra nezaměstnanosti stoupla na 8,1 %) zaznamenala KB mírný nárůst aktiv na straně pohledávek za klienty. V roce 2010 se hodnota ukazatele zvýšila na 1,99 %, a to kvůli nárůstu čistého zisku Komerční banky díky lepší výkonnosti české ekonomiky, která zaznamenala růst o 2,2 %. Průměrný stav aktiv se v tomto roce pohyboval na relativně stejné hodnotě, jako v roce 2009. Další velký pokles hodnoty ROAA zaznamenáváme v roce 2011. Nižší hodnoty ukazatele 1,25 % dosáhla KB z důvodu snížení zisku a naopak zvýšení průměrných aktiv. Aktiva v roce 2011 zaznamenala velký růst, a to z 607 106 mil. Kč na 660 279 mil. Kč. Česká ekonomika vykázala začátkem tohoto roku růst díky výborné kondici německé ekonomiky o necelé dva procentní body. Přesto i tento nárůst nebyl dostatečný pro tvorbu nových pracovních míst. Díky průmyslovému sektoru se však zaměstnanost zvýšila o 3,0 % dle statistiky z úřadu práce. Klienti banky začali více poptávat hypoteční úvěrové produkty, které v roce 2011 vzrostly o 13,6 %. Významný pokles zisku byl zaznamenán v položce opravných položek k cenným papírům, což představovalo částku 5 566 mil. Kč (rok 2010: 0 mil. Kč) z důvodu zhoršených vyhlídek na plné splacení závazku z nakoupených řeckých státních dluhopisů držených bankou. V roce 2012 vykazoval ukazatel rentability průměrných aktiv hodnotu 1,81 %. Jedná se o nárůst ukazatele o 0,56 % oproti roku 2011. V tomto roce se zisk banky opět zvýšil. Podíl na tomto zvýšení měly opět řecké cenné papíry. V průběhu roku 2012 došlo k odúčtování opravné položky ve výši 5 278 mil Kč z důvodů výměny řeckých státních dluhopisů držených bankou. I přesto, že rok 2012 byl rokem recese českého hospodářství, kdy důvodem byla klesající domácí poptávka související se spotřebitelským pesimismem domácností a firem a slábnoucí ekonomické aktivity ve světě, se položka pohledávek za klienty znovu zvětšila. Navýšena byla z předchozích 372 688 mil. Kč na 396 189 mil. Kč, což zapříčinilo spolu s nárůstem hotovosti u centrálních bank a realizovatelných finančních aktiv i meziroční nárůst celkových aktiv banky.

V roce 2008 vykazovala **GE Money Bank** hodnotu ukazatele rentability bankovních aktiv 3,24 %. Čistý zisk byl v tomto roce na hodnotě 2 973 mil. Kč a průměrná aktiva 91 716 mil. Kč. GEMB se tedy pohybuje ve výborných hodnotách a dokáže svá aktiva vysokou mírou zhodnocovat. V dalším roce nastal výrazný pokles v hodnotě ROAA o 1,42 %. Pokles byl způsoben výrazným zvýšením aktiv a mírným snížením čistého zisku. Na výši aktiv se podílel vzrůst objemu úvěrů poskytovaných klientům ve srovnání s rokem 2008 o 14 %. V obtížném ekonomickém prostředí v roce 2009 jde o úctyhodný úspěch. Úvěrové ztráty se ve srovnání s rokem 2008 více než zdvojnásobily. Příčinou byla zvyšující se nezaměstnanost a pomalý ekonomický růst v ČR. Ke konci roku 2009 tak opravné položky banky na pokrytí

nesplacených úvěrů činily více než 80 %. V důsledku toho poklesl čistý zisk o více než 28 % na 2 129 mil. Kč. V dalších letech měl ukazatel rentability průměrných aktiv rostoucí tendenci. Zvyšoval se jak zisk, tak průměrná aktiva banky. Mírný pokles GEMB zaznamenala v posledním sledovaném roce 2012. Banka pocítila výrazný pokles pohledávek za bankami a družstevními záložkami o necelých 9 mld. Kč. Snížil se tedy i výnos z úroků z úvěrů. I přes tyto poklesy si GEMB drží silnou hodnotu ukazatele ROAA.

AIR Bank vykazuje v ukazateli rentability bankovních aktiv minusovou hodnotu. V roce 2011 měla hodnotu -8,41 %. Průměrná aktiva měla banka ve výši 3 352 mil. Kč, ale v tomto roce se dostala do ztráty, která činila -282 mil. Kč. V dalším roce se hodnota ROAA výrazně zlepšila, avšak zůstala záporná a dosahovala výše -1,75 %. Lepšího výsledku dosáhla AIRB v hodnotě aktiv, která vzrostla na 33 614 mil. Kč, čímž průměrná aktiva dosáhla hodnoty 18 483 mil. Kč. U AIR Bank odrážel tento nárůst aktiv zejména počátek poskytování úvěrů klientům, kdy v roce 2011 ještě úvěry poskytované nebyly, protože banka působila teprve dva měsíce na finančním trhu. Vzrostly i úvěry poskytované institucím a realizovatelná finanční aktiva. Na druhou stranu se ztráta za rok 2012 ještě více prohloubila, a to na hodnotu -323 mil. Kč. Důvodem bylo zvýšení nákladů na poplatky a provize a zvýšení správních a režijních nákladů.

3.2.2 Ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu

Druhým ukazatelem rentability banky je ukazatel ROAE, který vyjadřuje míru zhodnocení finančních prostředků vložených akcionáři banky. U tohoto ukazatele lze vycházet z různých úrovní bankovního zisku. Pro účely této finanční analýzy jsme použili čistý zisk po zdanění. Výpočet ROAE je realizován pomocí vzorce (2). Výpočty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 5: Ukazatel rentability vlastního kapitálu KB, GEMB, AIRB (v %)

ROAE	2012	2011	2010	2009	2008
Komerční banka, a. s.	15,31	11,24	18,28	17,04	21,79
GE Money Bank, a. s.	11,99	13,98	13,21	9,12	13,22
AIR Bank, a. s.	-18,06	-28,78	-	-	-

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

V roce 2008 měla **Komerční banka** nejvyšší hodnotu ukazatele ROAE. Její čistý zisk po zdanění činil 11 795 mil. Kč a průměrný vlastní kapitál měla ve výši 54 126 mil. Kč. Rentabilita tak v tomto roce dosahovala výše 21,79 % (viz tabulka 5). Další dva roky KB zaznamenala pokles v rentabilitě vlastního kapitálu. V roce 2009 se snížil zisk na 10 369 mil. Kč. Důvodem snížení zisku byly nižší výnosy z úroků a pokles čistého zisku z finančních operací. Z vlastního kapitálu byly odečteny transakce s vlastníky, kterými jsou výplaty

dividend. Na konci roku 2009 činil vlastní kapitál 62 690 mil. Kč. Rok 2010 zaznamenal nárůst v položce zisku. I přes snížení výnosů z úroků zisk vzrost, a to díky nižším provozním nákladům a nižším rezervám a opravným položkám k úvěrům a pohledávkám. Nárůst tedy nastal i v položce průměrného vlastního kapitálu, který se meziročně zvýšil o 6 324 mil. Kč. Další, již výraznější pokles nastal v roce 2011, kdy se hodnota ROAE dostala na 11,24 %. I přes vyšší výnosy z úroků zaznamenal zisk pokles, a to kvůli již zmíněnému nárůstu opravných položek k cenným papírům. Důvodem bylo zhoršení vyhlídek na plné splacení závazku z nakoupených řeckých dluhopisů, které KB držela. V roce 2012 opět hodnota ukazatele ROAE vzrostla na 15,31 %. Průměrný vlastní kapitál v tomto roce vzrostl téměř o 10 mld. Kč. Zisk zaznamenal opět nárůst, a to ze 7 951 mil. Kč v předchozím roce na 12 248 mil. Kč. Opět byly důvodem pro zvýšení zisku řecké cenné papíry, kdy v průběhu roku došlo k již zmíněnému odúčtování opravné položky z důvodu výměny řeckých státních dluhopisů držených bankou.

GE Money Bank měla v roce 2008 hodnotu ukazatele bankovní rentability vlastního kapitálu 13,22 %. Hned v roce dalším zaznamenala GEMB nejnižší hodnoty ROAE 9,12 %. Důvodem bylo snížení zisku, a to i přes vyšší výnos z úroku. Zisk se zmenšil zejména tím, že banka v roce 2009 neuplatnila nebo prominula úroky z prodlení ve výši 3 282 tis. Kč, což byl nárůst oproti roku 2008, kdy se jednalo o částku 1 717 tis. Kč. Rok 2010 znamenal pro GEMB skokový nárůst hodnoty ukazatele ROAE na 13,21 %, kdy se téměř vrátila na hranici z roku 2008. Opět se bance zvýšil jak čistý zisk, tak vlastní kapitál. Přispěla k tomu i lepší situace v české ekonomice. Vlastní kapitál se zvýšil o 24 108 mil. Kč i díky fúzi, kdy 30. září 2010 došlo u GEMB k vnitrostátní fúzi sloučením³⁴ se společností GE Money, s. r. o., která následně zanikla. Rozhodné datum fúze bylo stanoveno na 1. ledna 2010. Tím byl navýšen i čistý zisk za toto období. Další větší rozdíl v rentabilitě vlastního kapitálu nastal v roce 2012, kdy se výrazně zvýšila položka s průměrným vlastním kapitálem. Ukazatel ROAE zde dosáhl hodnoty 11,99 %. Důvodem bylo dosažení zisku v tomto období ve výši 3 816 mil. Kč, což zvýšilo vlastní kapitál o 11,28 %.

AIR Bank se nachází v záporných hodnotách, jako tomu bylo u ukazatele ROAA. Důvodem je ztráta za účetní období. V roce 2011 dosáhl ukazatel rentability vlastního kapitálu hodnoty -28,78 %. V dalším roce se tato hodnota poněkud zlepšila, a to na -18,06 %. I když čistý zisk po zdanění dosahoval větší ztráty než v předcházejícím roce, vzrostl průměrný vlastní kapitál

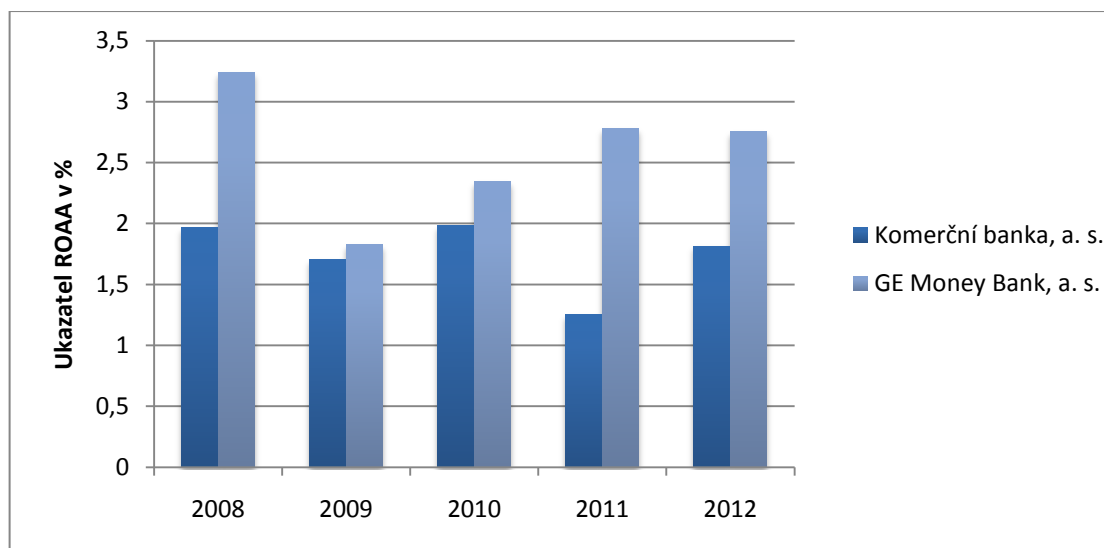
³⁴ PENÍZE.CZ. *GE Money Bank, a. s. – Výpis z obchodního rejstříku*. [online] [cit. 14. 4. 2014] Dostupné na WWW: <<http://rejstrik.penize.cz/25672720-ge-money-bank-a-s>>

o 808 mil. Kč. Vlastní kapitál AIRB zaznamenal růst díky vyšší hodnotě emisního ážia, která dosáhla hodnoty 2 400 mil. Kč oproti roku předešlému, kdy dosahovalo výše 800 mil. Kč.

3.2.3 Komparace bank pomocí ukazatelů bankovní rentability

Údaje o vybraných bankách vypočítané pomocí ukazatele rentability průměrných bankovních aktiv ROAA uvedených v tabulce 5 a údaje vypočítané ukazatelem rentability průměrného vlastního kapitálu ROAE uvedené v tabulce 6, si nyní shrneme do dvou grafů.

V obrázku č. 2 je znázorněno porovnání Komerční banky a GE Money Bank v průběhu pěti sledovaných let pomocí ukazatele ROAA. Pro lepší vypovídací schopnost je z grafu vynechána AIR Banka, protože v obou sledovaných letech vykázala u ukazatele ROAA zápornou hodnotu.

Obrázek 2: Komparace ukazatele rentability průměrných aktiv vybraných bank

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

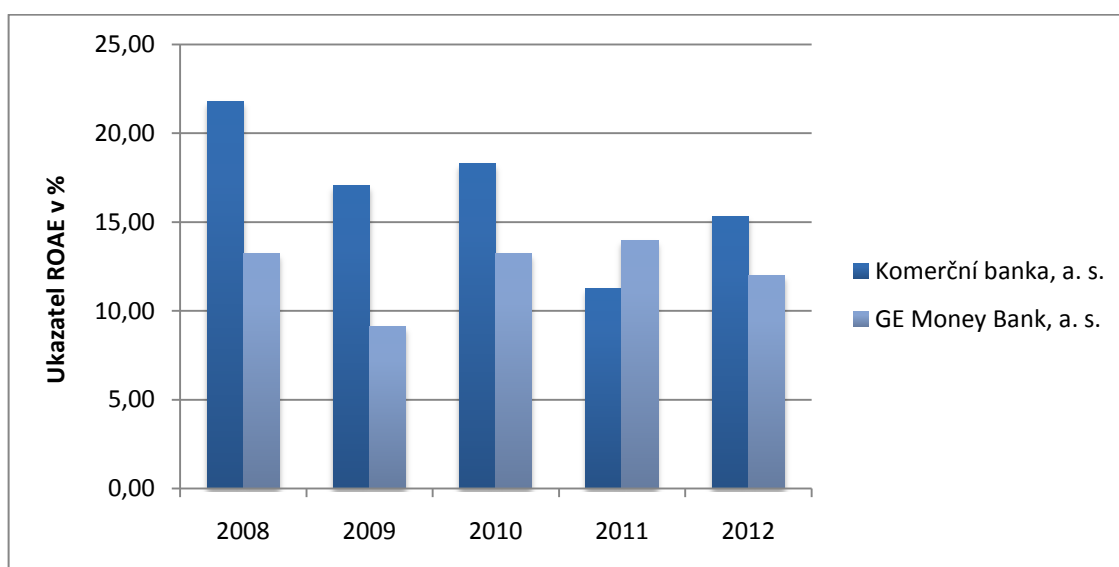
Jak Komerční banka, tak i GE Money bank zaznamenala nižší hodnoty ROAA v roce 2009, kdy výrazný pokles postihl českou ekonomiku. Pro **GE Money Bank** je právě hodnota v roce 2009 nejnižší za sledované období. Dosáhla 1,82 procent. Kromě tohoto velkého poklesu, který byl v roce 2009 způsoben vysokým nárůstem aktiv a téměř neměnnou výší čistého zisku, má ukazatel rentability průměrných aktiv banky u GEMB rostoucí tendenci (viz obrázek 2). Průměrná hodnota tohoto ukazatele za sledované období u GEMB je 2,59 %.

Komerční banka zaznamenala ještě vyšší pokles oproti roku 2009, a to v roce 2011. Zde se dostala na svoji nejnižší hodnotu za sledované období, na 1,25 %. Pokles byl způsoben výrazným poklesem kapitálu, kdy se banka rozhodla, jak již bylo zmíněno, o snížení hodnoty řeckých státních dluhopisů držených v portfoliu finančních aktiv ve výši 75 % jejich

nominální hodnoty, tj. snížení v celkové hodnotě 5 566 mil. Kč. KB měla ve sledovaných letech průměrnou hodnotu ROAA 1,75 %.

V porovnání těchto dvou silných bank se jako rentabilnější jeví GE Money Bank, která dosáhla vyšších hodnot. Podle výsledků dokáže svá aktiva vysokou mírou zhodnotit. Nejnížší hodnoty vykázala za sledované období v ukazateli ROAA AIR Bank, která se pohybovala v záporných hodnotách, a proto byla pro lepší přehlednost z grafu vynechána. Komerční banka i GE Money Bank ovšem vykázali velmi vysoké hodnoty ROAA a tudíž je můžeme označit za velice rentabilní banky z pohledu průměrných bankovních aktiv.

Na obrázku 3 je znázorněna komparace vybraných bank za sledované období pomocí ukazatele rentability průměrného vlastního kapitálu ROAE. AIR Bank byla z grafu opět vynechána pro lepší vypovídací schopnost grafu.

Obrázek 3: Komparace ukazatele rentability průměrného vlastního kapitálu banky

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

GE Money Bank i Komerční banka mají, až na rozdíl hodnot, klesající i rostoucí tendenci ve stejných letech (viz obrázek 2). Výjimkou je rok 2011 kdy GEMB dosáhla v ukazateli ROAE vyšší hodnoty. Obě banky ale zaznamenaly propad ukazatele v krizových obdobích české ekonomiky v roce 2009. Ale ani rok 2012 nebyl pro českou ekonomiku příliš dobrý, protože v průběhu tohoto roku česká ekonomika stále klesala. Došlo k velkému poklesu úrokových sazeb.

Pro **GE Money Bank** byl tedy rokem poklesu rok 2009, kdy se jí snížil čistý zisk. Dalším rokem kdy ukazatel ROAE klesl oproti předcházejícímu roku, byl rok 2012. V tomto roce dosáhla hodnota ukazatele 11,99 %, kdy GEMB vykázala nižší zisk. Průměrná hodnota tohoto ukazatele za sledované období byla 12,30 %.

Komerční banka zaznamenala největší pokles ukazatele rentability průměrného vlastního kapitálu v roce 2011, kdy dosáhla hodnoty 11,24 %. Tento rok se KB rozhodla o snížení hodnoty řeckých státních dluhopisů držených v portfoliu realizovatelných finančních aktiv ve výši 75 % jejich nominální hodnoty, což byla právě částka 5 566 mil Kč, o kterou byl v tomto roce snížen zisk banky. Za sledované období měla KB průměrnou hodnotu ukazatele ROAE 16,73 %.

AIR Bank se opět pohybovala v záporných hodnotách, kdy v roce 2011 dosáhla hodnoty ROAE -28,78 % V dalším roce dosáhla, díky zvýšení vlastního kapitálu, hodnoty lepší, i když stále záporné -18,06 %. Předpokládáme, že v letech dalších bude její hodnota ROAE stále stoupat a banka se tak začne stávat rentabilnější.

Z výše uvedených výpočtů vyplývá, že nejvyšší hodnoty rentability průměrného vlastního kapitálu za sledované období dosáhla Komerční banka. Ale ani GE Money Bank nijak za KB nezaostává a i její hodnoty jsou příznivé. Pozitivem je, že obě banky vykazují dobrou míru zhodnocení prostředků vložených akcionáři, a jsou tedy z pohledu vlastního kapitálu rentabilní.

3.3 Ukazatelé bankovní likvidity a komparace bank

Pro posouzení finanční vyrovnanosti banky je ukazatel bankovní likvidity velice důležitý. Aby banka mohla dostát závazků ke svým klientům, musí být dostatečně likvidní. Na druhou stranu, ani přílišná likvidita není správná. Znamenalo by to, že finanční aktiva se nemohou příliš zhodnocovat a tím by ztrácela na svých hodnotách rentabilita.

Pro omezenost rozčlenění jednotlivých položek z publikované struktury rozvahy banky, budeme počítat ve vzorci (3) s podílem hotovostí a jiných pokladních hodnot a účtů u centrálních bank na celkových aktivech. Vypočítané hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 6: Ukazatel likvidity KB, GEMB a AIRB (v %)

Ukazatel likvidity	2012	2011	2010	2009	2008
Komerční banka, a. s.	4,01	2,46	2,14	2,34	2,02
GE Money Bank, a. s.	11,47	2,16	2,17	2,88	4,61
AIR Bank, a. s.	2,02	4,24	-	-	-

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Komerční banka dosahovala v prvním sledovaném roce hodnoty ukazatele likvidity 2,02 %, přičemž hotovost a účty u centrálních bank měla ve výši 12 313 mil. Kč a celková aktiva dosahovala výše 609 962 mil. Kč. V tomto roce byla hodnota ukazatele likvidity za roky

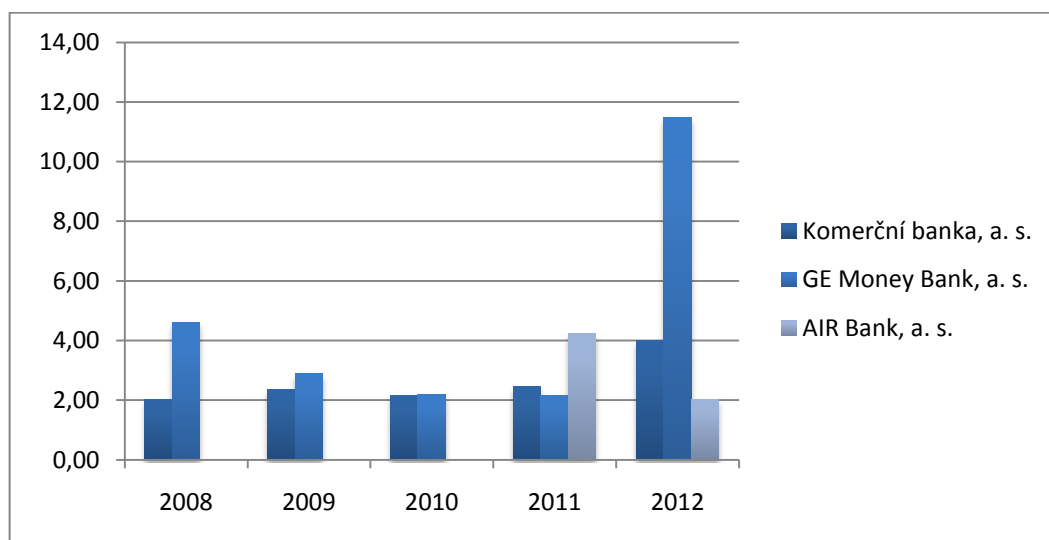
2008 – 2012 nejnižší. Tato hodnota v roce 2009 vzrostla o 0,32 %, i když hned v roce následujícím opět klesla. Mírný nárůst v roce 2009 zaznamenaly hotovosti a jiné pokladniční hodnoty. Daleko větší hodnotu oproti předešlému roku zaznamenala položka s účty u centrálních bank, ve kterých jsou obsaženy povinné minimální rezervy a ostatní vklady u centrálních bank. Povinné minimální rezervy jsou úročeny ČNB. Ke konci tohoto roku byla úroková sazba ve výši 1,00 %, kdežto v předchozím roce činila 2,25 %. V roce 2010 se hodnota sledovaného ukazatele dostala na 2,14 %, což je druhá nejnižší hranice likvidity banky. V tomto roce nastala opačná situace než v roce předešlém. Zvýšení nastalo na straně celkových aktiv, přestože hotovosti a účty u centrálních bank zaznamenaly pokles. Zvýšení celkových aktiv způsobil nárůst v objemu úvěrů a pohledávek za klienty a realizovatelných finančních aktiv. Změnila se i úroková sazba u povinných minimálních rezerv, která poklesla na 0,75 %. Další sledovaný rok likvidita opět vzrostla o 0,32 %. Významně se navýšila aktiva na hodnotu 660 mld. Kč z předchozích 607 mld. Kč, a to díky úvěrům a pohledávkám za klienty. V tomto roce jich o 12 000 přibylo. Rok 2012 zaznamenal nejvyšší hodnotu ukazatele bankovní likviditu, kdy dosáhl 4,01 %. Nárůst nastal jak u celkových aktiv, a to o více jak 29 000 mil. Kč, tak u položky s hotovostí a účty u centrálních bank, kdy se hodnota zvedla o 4,12 % na hodnotu 27 659 mil. Kč. Povinné minimální rezervy u ČNB poklesly z předchozích 7 877 mil. Kč na 736 mil. Kč, ale výrazně vzrostly ostatní vklady u centrálních bank, které Komerční banka dále nespecifikuje.

GE Money Bank měla v roce 2008 ukazatele bankovní likvidity na hodnotě 4,61 %. Následující tři roky vykazovala GEMB klesající tendenci. V roce 2009 klesla hodnota tohoto ukazatele o 1,73 % a v roce 2010 o dalších 0,71 %, kdy se dostala až na hranici 2,17 procent. Pokles byl způsoben klesajícími hotovostmi a účty u centrálních bank a naopak zvyšujícími se celkovými aktivy díky většině narůstajícím položkám v rozvaze banky. Nejvíce vzrostly jak pohledávky za klienty, tak pohledávky za bankami a družstevními záložkami, kdy nárůst u obou položek dosahoval více jak 16 000 mil. Kč. Banka více nekonkretizuje pokles u pokladničních hotovostí a vkladů u centrálních bank. V roce 2011 byl pokles ukazatele bankovní likvidity téměř nepatrný, kdežto v posledním sledovaném roce se hodnota toho ukazatele dostala na 11,47 %, což byl vzrůst o 9,31 % oproti roku předcházejícímu. Příčinou nebyl nárůst celkových aktiv, který zaznamenal přírůstek necelých 5 000 mil. Kč, ale rapidní nárůst hotovostí a účtů u centrálních bank, které zaznamenaly zvýšení o 12 558 mil. Kč. Opět není toto navýšení v rozvaze GEMB dále specifikováno. Nízké zvýšení celkových aktiv bylo způsobeno poklesem státních bezkupónových dluhopisů a ostatních cenných papírů přijímaných centrální bankou k refinancování, kdy se jejich hodnota snížila až o polovinu.

U **AIR Bank** začínáme sledované období od roku 2011, kdy započala svou působnost na finančním trhu. V tomto roce dosáhla hodnoty ukazatele bankovní likvidity 4,24 %. Celková aktiva měla ve výši 3 352 mil. Kč, z nichž 142 mil. Kč tvořily hotovosti a účty u centrálních bank. V roce 2012 AIRB zaznamenala nárůst, který se týkal celkových aktiv na hodnotu 33 614 mil. Kč a položky hotovostí a účtů u centrálních bank, která dosahovala 679 mil. Kč, což znamenal nárůst o 537 mil. Kč. Bance v tomto roce vzrostly nejen úvěry klientům, ale i realizovatelná finanční aktiva. Nárůst zaznamenala i položka úvěrů finančním institucím, kdy AIRB poskytla úvěr spřízněné bance v Kazašské republice.

Komparace vybraných bank pomocí ukazatele bankovní likvidity

Nyní si námi vybrané tři banky porovnáme na základě výpočtů ukazatele bankovní likvidity v přehledném grafu, znázorněném na obrázku 4.

Obrázek 4: Komparace bank pomocí ukazatele bankovní likvidity (v %)

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

U **Komerční banky** je zřejmá kolísavá tendence. Nejnižší hodnotu KB dosáhla v roce 2008, kdy měla ukazatel ve výši 2,02 % (viz obrázek 4). V následujícím roce přišlo menší navýšení v podobě 0,32 procentního bodu, které v roce 2010 opět pokleslo na hodnotu 2,14 %. V roce dalším hodnota ukazatele bankovní likvidity zaznamenala opět nárůst, a to na hodnotu 2,46 %. Příčinou zvýšení hodnoty ukazatele byl větší příliv klientů do KB a tudíž i zvětšení se objemu úvěrů poskytovaných klientům. Velký skok a zároveň nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele dosáhla KB v posledním sledovaném roce, kdy hodnota dosahovala výše 4,01 %. Průměrná hodnota ukazatele bankovní likvidity za sledované období činila 2,59 %.

GE Money Bank má klesající tendenci hodnot ukazatele bankovní likvidity. Výjimkou je až rok 2012, kdy GEMB zaznamenala skokový nárůst. První větší pokles tohoto ukazatele nastal

v roce 2009, kdy z předešlých 4,61 % hodnota klesla na 2,88 %. Příčinou tohoto poklesu bylo snížení objemu hotovostí a úvěrů u centrálních bank a daleko větší nárůst celkových aktiv. Největší skok GEMB zpozorovala v roce 2012, kdy hodnota sledovaného ukazatele dosáhla 11,47 %. Stalo se tak díky velkému nárůstu objemu hotovostí a účtů u centrálních bank. Průměrná hodnota tohoto ukazatele za sledované období činila 4,66 %.

AIR Bank zaznamenala za sledované období pokles hodnoty ukazatele bankovní likvidity, a to o 2,22 procentních bodů když ze 4,24 % poklesla na 2,02 %. Bance se zvýšily jak pohledávky a účty u centrálních bank, tak většina položek na aktivní straně bilance banky, čímž vzrostla celková aktiva. Průměrnou hodnotu měla AIRB za sledované období 3,13 %.

V porovnání těchto tří bank dosahuje průměrných největších hodnot ukazatele bankovní likvidity GE Money Bank, která vykazovala průměrnou hodnotu za sledované období o 2,57 % větší než Komerční banka. Všechny námi sledované banky si udržují zdravou úroveň likvidity, což jim ponechává dostatečný prostor pro růst na českém trhu.

3.4 Ukazatelé struktury bilance

Při výpočtech pomocí ukazatelů struktury bilance je nám poskytnut celkový obraz o bilanční rovnováze, tedy o míře rovnováhy mezi jednotlivými složkami aktiv a pasiv. Tím umožňují zajistit likviditu banky. Pro tyto výpočty budeme vycházet ze vzorců (5) a (6).

3.4.1 Ukazatel struktury bilance na straně aktiv

V první řadě zjistíme podíl úvěrových pohledávek na celkových aktivech banky pomocí vzorce (5). V následující tabulce jsou uvedeny vypočtené hodnoty.

Tabulka 7: Ukazatel struktury bilance KB, GEMB, AIRB (v %)

Pohledávky za klienty/aktiva	2012	2011	2010	2009	2008
Komerční banka, a. s.	57,46	56,44	55,15	53,17	52,22
GE Money Bank, a. s.	70,81	68,34	69,66	71,57	87,14
AIR Bank, a. s.	33,13	0,00	-	-	-

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Poměr mezi celkovými pohledávkami ke klientům a celkovým aktivům **Komerční banky** má rostoucí tendenci (viz tabulka 7). V každém ze sledovaných let je nárůst tohoto poměru o 1-2 procentní body. To je dáno stálým růstem pohledávek ke klientům a celkových aktiv banky. V roce 2008 měla Komerční banka hodnotu toho ukazatele 52,22 %. V následujících dvou letech rostla výše celkových aktiv banky a pohledávek za klienty přirozeně. Skokový nárůst aktiv banky přišel v roce 2011, a to z 607 106 mil. Kč na 660 279 mil. Kč. Důvodem

byl nárůst objemu klientských úvěrů o 11,6 % a objemu úvěrů za podniky a municipality o 7,4 %. Tím, že v roce 2011 nastal i nárůst objemu úvěrů za klienty, hodnota ukazatele struktury bilance skokový nárůst nezaznamenala a dosáhla hodnoty 56,44 %. V posledním roce se hodnota podílu úvěrových pohledávek na celkových aktivech opět zvýšila, a to na hodnotu 57,46 %. Důsledkem byl další nárůst pohledávek za klienty o 7,4 %. Je tedy zřejmé, že Komerční banka si udržuje zdravou úroveň likvidity a úrovně kapitálu. Tím dochází k posilování její pozice na úvěrovém trhu.

GE Money Banka vykazovala v roce 2008 hodnotu ukazatele struktury bilance vyjadřující podíl úvěrových pohledávek na celkových aktivech 87,14 %. V roce 2009 se hodnota ukazatele struktury bilance dostala pod hranici 80 % a činila 71,57 %. Důvodem byl větší objem aktiv. Celkový nárůst aktiv banky zaznamenal 27 %. Zvýšila se zejména položka s pohledávkami za bankami a družstevními záložkami a také položka se státními bezkupónovými dluhopisy a ostatními cennými papíry přijímanými centrální bankou k refinancování. K nárůstu došlo i u pohledávek za klienty o více než deset mld. Kč. V porovnání s celkovými aktivy, ale nebyl tento nárůst pohledávek tak vysoký. V roce 2010 se hodnota tohoto ukazatele snížila na 69,66 %. Nárůst zaznamenala jak položka celkových aktiv, tak položka s pohledávkami za klienty. Nárůst celkových aktiv banky byl výraznější, proto byla hodnota ukazatele struktury bilance snížena. Obdobný výsledek tohoto ukazatele byl i v roce 2011, kdy ukazatel dosahoval hodnoty 68,34 %. V tomto roce nastal u GEMB pokles pohledávek za klienty. Opakem byla celková aktiva, která zaznamenala růst. Vzrostly státní bezkupónové dluhopisy a ostatní cenné papíry přijímané centrální bankou k refinancování a vydané vládními institucemi. V posledním sledovaném roce dosahoval tento ukazatel u GEMB hodnoty 70,81 %. I když pohledávky za klienty zaznamenaly jen nepatrný pohyb, příčinou zvýšení sledovaného ukazatele byl pokles celkových aktiv banky. Ty klesly o více než 4 mld. Kč, a to zejména poklesem pohledávek za bankami.

AIR Bank můžeme sledovat pouze ve dvou letech. Tím, že banka vznikla v roce 2011, jsou hodnoty na nižší úrovni, než je tomu u bank ostatních. V roce 2011 ukazatel struktury bilance vyjadřující podíl úvěrových pohledávek na celkových aktivech vykazuje nulovou hodnotu. Je to zapříčiněno tím, že AIRB za dva měsíce působení v roce 2011 ještě pohledávky ke klientům neměla. Hodnotu tohoto ukazatele můžeme tedy měřit až za poslední sledovaný rok 2012. Zde ukazatel vyjadřoval hodnotu 33,13 %. Banka v roce 2012 již měla pohledávky za klienty a to ve výši přes 11 mil. Kč a aktiva navýšila na částku větší než 33 a půl mil. Kč.

3.4.2 Ukazatel struktury bilance na straně pasiv

Nyní vypočítáme strukturu bilance na straně pasiv pomocí vzorce (6), kde je znázorněn podíl závazků ke klientům na celkových pasivech. Vypočtené hodnoty jsou znázorněny v následující tabulce.

Tabulka 8: Ukazatel struktury bilance KB, GEMB, AIRB (v %)

Závazky ke klientům/pasiva	2012	2011	2010	2009	2008
Komerční banka, a. s.	70,49	71,15	72,69	75,49	75,60
GE Money Bank, a. s.	72,49	76,24	78,74	80,65	73,01
AIR Bank, a. s.	91,32	66,65	-	-	-

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Komerční banka v roce 2008 dosáhla podílu mezi závazkami ke klientům a celkovými pasivy hodnoty 75,60 %. Bilanční suma dosahovala v tomto roce 609 962 mil. Kč a závazky klientům byly ve výši 461 104 mil. Kč. V roce následujícím hodnota ukazatele struktury bilance mírně klesla na hodnotu 75,49 %. Příčinou bylo snížení celkových aktiv, a to jak z důvodu závazků ke klientům, tak kvůli položce finančních závazků, které banka označila jako oceněné reálnou hodnotou. Pokles o téměř 5 mil. Kč nastal i u emitovaných cenných papírů, mezi které se řadí dluhopisy a hypoteční zástavní listy. V roce 2010 došlo k výraznějšímu poklesu hodnoty ukazatele struktury pasiv. Byl zaznamenán pokles o 2,8 % na hodnotu 72,69 % podílu závazků ke klientům na celkových pasivech. Zatímco závazky ke klientům se v tomto roce snížily, celková pasiva díky navýšení závazků k bankám vzrostla. Důvodem snížení závazků ke klientům byl pokles klientů o 1,9 % a jejich počet dosáhl 1,59 mil. osob. Opakem byl rok 2011, kdy banka zaznamenala nárůst klientů na počet 1,60 mil. osob a tím i závazky vůči klientům dosahovaly hodnoty 469 799 mil. Kč. Tím že se zvýšila i celková pasiva, ukazatel struktury bilance klesl na hodnotu 71,15 %. Poslední sledovaný rok zaznamenal opětovné snížení podílu závazků ke klientům na celkových pasivech na hodnotu 70,49 %. V tomto roce došlo k navýšení jak závazků ke klientům, tak ke zvýšení bilanční sumy, která zaznamenala nárůst i v položce emitovaných cenných papírů.

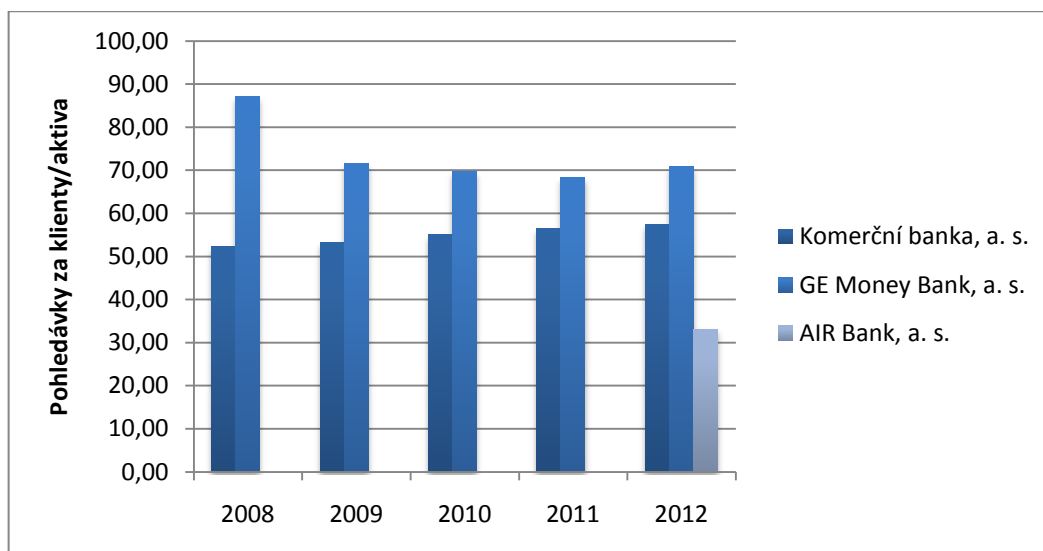
GE Money Bank nabyla v roce 2008 hodnoty ukazatele struktury bilance banky 73,01 %. Její bilanční suma činila 98 556 mil. Kč a závazky ke klientům byly 71 957 mil. Kč, což byla v obou případech nejmenší hodnota za celé sledované období. Rok 2009 znamenal pro GEMB obrovský skok v nárůstu jak závazků ke klientům, tak celkových pasiv. Banka v tomto roce rozšířila síť poboček a do jejího portfolia přibylo více jak 90 000 klientů. A i přes obtížné ekonomické prostředí roku 2009 dosáhla GEMB růstu depozit klientů dokonce o 51 %. V roce 2010 se zvyšovaly závazky vůči klientům i celková pasiva. Ta ovšem rostla rychleji

a ukazatel struktury bilance se snížil na 78,74 %. Opět v tomto roce přibyli bance klienti a závazky vůči nim se zvýšily o více jak 1 100 mil. Kč. Celková pasiva vzrostla i kvůli ostatním pasivům, u kterých se zvýšily závazky vůči státu. O 2,5 % se snížila hodnota sledovaného ukazatele v roce 2011. O dalších 2,75 % ukazatel znovu klesl v roce 2012, kdy se dostal na hodnotu 72,49 %. Závazky vůči klientům se tento rok snížily téměř o 9 mld. Kč, kdy klienty dostihla recese v české ekonomice. Snížila se i položka s rezervami na daně a celková pasiva zaznamenala pokles téměř o 5 mld. Kč.

AIR Bank dosahovala v roce 2011 hodnoty ukazatele vyjadřující podíl závazků ke klientům na celkových aktivech 66,65 %. Tím že banka svou činnost v tomto roce vykonávala pouze dva měsíce, měla výši závazků vůči klientům 2 234 mil. Kč a celková pasiva v hodnotě 3 352 mil. Kč. V roce 2012 zaznamenala AIRB velký nárůst, který přišel v podobě klientů, a banka jich koncem roku 2012 měla téměř 80 000. Rostl tedy i objem vkladů klientů, kdy si klienti u AIR Bank uložili přes 30 000 mil. Kč, což byl dvojnásobek plánu banky. Bilanční suma se tak dostala na částku 33 614 mil. Kč a sledovaný ukazatel struktury bilance dosahoval hodnoty 91,32 %.

3.4.3 Komparace bank na základě ukazatelů struktury bilance

Vypočtené hodnoty z tabulky 7, kde jsme provedli finanční analýzu vybraných bank pomocí ukazatele struktury bilance na straně aktiv, si uvedeme v následujícím grafu. Na obrázku 5 je znázorněna komparace podílu pohledávek za klienty na celkových aktivech vybraných bank za sledované období.

Obrázek 5: Komparace vybraných bank pomocí ukazatele struktury bilance (v %)

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

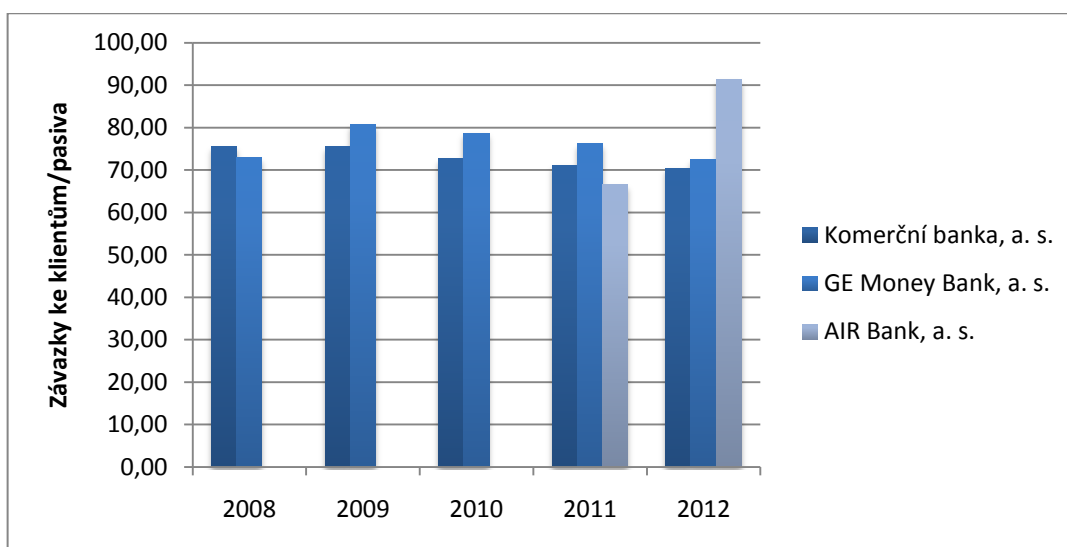
Z obrázku 5 je zřejmé, že **Komerční banka** má ve sledovaném období 2008 – 2012 rostoucí trend. Nejnižší hodnotu zaznamenala KB tedy hned v prvním sledovaném roce. Zde byla hodnota ukazatele struktury bilance 57,46 %. V následujících letech, podíl pohledávek za klienty na celkových aktivech stále rostl. I když se v roce 2009 celková aktiva banky propadla o více jak 4 mld. Kč kvůli sníženému objemu pohledávek za bankami a cenných papírů, objem pohledávek za klienty stále rostl a hodnota ukazatele struktury bilance na straně aktiv se zvyšovala. Nejvyšší hodnoty tedy KB dosáhla v posledním sledovaném roce, kdy se vyšplhala na 57,46 %. Průměrná hodnota ukazatele vyjadřující poměr mezi pohledávkami za klienty a celkovými aktivy byla 54,89 %.

GE Money Bank měla naopak od roku 2008 klesající tendenci, která se zastavila až v roce 2012, kdy se hodnota ukazatele struktury bilance zvýšila. Důvodem byl rapidnější nárůst celkových aktiv oproti pohledávkám za klienty. V posledním sledovaném roce, kdy se pohledávky za klienty mírně zvýšily, a to o 26 mil. Kč, celková bilanční suma klesla o více než 4 mld. Kč. Pokles celkových aktiv byl způsoben dvojnásobným poklesem státních bezkupónových dluhopisů a ostatních cenných papírů přijímaných ČNB k refinancování a až trojnásobným zmenšením pohledávek za bankami. V tuto dobu banka k 31. 12. 2012 nevladnala žádné státní bezkupónové dluhopisy, které by získala v rámci reverzních repo transakcí. Hodnota ukazatele struktury bilance činila v roce 2012 70,81 % a průměrná hodnota tohoto ukazatele za sledované období byla 73,50 %.

AIR Bank má v obrázku 5 pouze jednu hodnotu, a to v roce 2012. Tím, že AIRB započala svoji bankovní činnost v listopadu 2011 a v tomto roce ještě neposkytovala klientům úvěry, je poměr mezi pohledávkami za klienty a celkovými aktivy nulový. V roce 2012 již poskytla úvěry zákazníkům v celkovém objemu 11 135 mil. Kč a bilanční suma v tomto roce činila 33 614 mil. Kč. Výsledek tak zaznamenal i ukazatel struktury bilance, a to v podobě hodnoty 33,13 %. Tato hodnota je pro AIRB i hodnotou průměrnou za sledované období.

Z uvedených výsledků a grafu tedy vyplývá, že největší hodnoty u poměrového ukazatele vyjadřujícího podíl pohledávek za klienty na celkových aktivech dosahovala za sledované období GE Money Bank. Z výše uvedeného můžeme usoudit, že GEMB má přes 70 % svých aktiv v úvěrech a pohledávkách za klienty. Komerční banka, která se pohybuje u tohoto ukazatele v hodnotách kolem 50 %, má svá aktiva i v investiční a jiné činnosti.

V následujícím grafu (viz obrázek 6) jsou zaznamenány vypočtené hodnoty ukazatele struktury bilance na straně pasiv, který nám udává podíl závazků ke klientům na celkových pasivech banky.

Obrázek 6: Komparace vybraných bank pomocí ukazatele struktury bilance (v %)

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Na tomto grafu vidíme hodnoty ukazatele struktury bilance téměř vyrovnané. Lépe si stojí GE Money Bank, která dosahuje vyšších hodnot než Komerční banka ve čtyřech z pěti sledovaných let. V roce 2012 má vyšší hodnotu ukazatele dokonce nejmenší ze tří bank, kterou je AIR Bank.

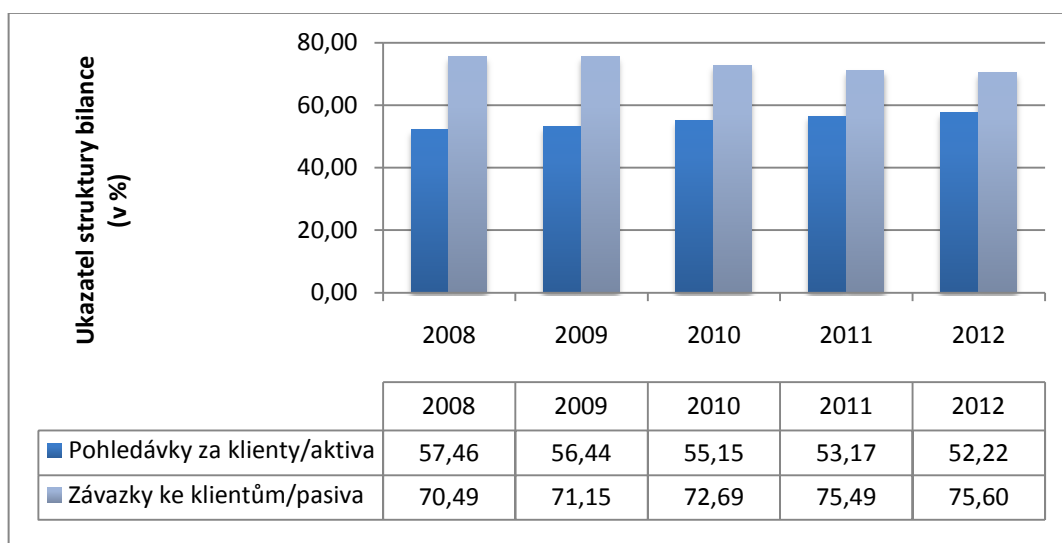
U **Komerční banky** má hodnota ukazatele klesající tendenci. Nejvyšší hodnoty ukazatele struktury bilance na straně pasiv dosáhla KB v roce 2008. V průběhu sledovaných let se podíl závazků ke klientům na celkových pasivech začal zmenšovat. Důvodem byl rychlejší nárůst pasiv oproti klientským závazkům. I když KB stále přibývají klienti, a tím i závazky k nim, celková pasiva rostla rychleji, a to v průměru o 634 378 mil. Kč za sledované období. U závazků ke klientům to byl průměrný nárůst za sledovaných pět let o 462 983 mil. Kč. Průměrnou hodnotu ukazatele struktury bilance na straně pasiv měla KB 73,08 %.

Na počátku námi sledovaného období měla **GE Money Bank** růstovou tendenci. Nejvyšší hodnotu zaznamenala GEMB v roce 2009, kdy dosahovala 80,65 %. Od roku 2010 začala hodnota ukazatele struktury bilance na straně pasiv klesat. Závazky v tomto roce dosahovaly svého maxima za sledované období, kdy byly v objemu 109 942 mil. Kč. I přesto ale hodnota sledovaného ukazatele klesla, a to proto, že pasiva vzrostla více než tyto závazky oproti roku 2009 i díky ostatním pasivům. Položka „ostatní“ zahrnuje zejména přijaté prostředky od GE Capital International Holdings Corporation. Nárůst uspořádaných účtů platebního styku k 31. 12. 2010 je způsoben i interní změnou v procesu zúčtování plateb s ČNB. Nejnižší hodnotu zaznamenala GEMB v roce 2012, kdy měla banka 72,49 % svých pasiv v závazcích za klienty. Průměrná hodnota za sledované období u GEMB byla 76,23 %.

U **AIR Bank** sledujeme hodnoty ukazatele struktury bilance na straně pasiv v posledních dvou letech. Přesto že AIRB působila v roce 2011 pouze dva měsíce, byl její podíl závazků ke klientům na celkových pasivech ve výši 66,65 %. V roce 2012 zaznamenaly jak závazky ke klientům, tak celková pasiva rapidní nárůst. AIR Bank získala mnoho nových klientů, kterých přibýlo daleko více, než sama AIRB předpokládala. Hodnota ukazatele struktury bilance v roce 2012 dosahovala 91,32 %, kdy bance skoro veškerá pasiva tvořily závazky vůči klientům. Průměrná hodnota tohoto ukazatele za sledované období je 78,98 %.

3.4.4 Komparace struktury aktiv a pasiv jednotlivých vybraných bank

V této části si dále porovnáme podíl pohledávek za klienty k celkovým aktivům a podíl závazků ke klientům k celkovým pasivům u každé z vybraných bank samostatně. Budou dány do poměru, kdy bude provedena vzájemná komparace podílu pohledávek za klienty na celkových aktivech s podílem závazků za klienty na celkových pasivech. Tyto podíly budou zobrazeny jak u Komerční banky, GE Money Bank, tak i u AIR Bank. První porovnávanou bankou je největší ze skupiny vybraných bank, kterou je Komerční banka.

Obrázek 7: Komparace struktury aktiv a pasiv Komerční banky (v %)

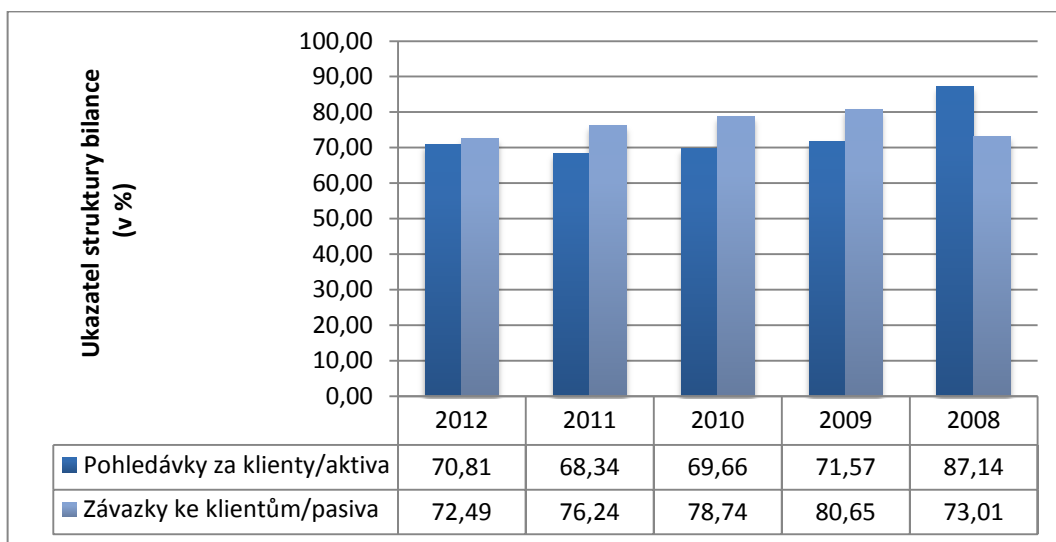
Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Jak je zřejmé z obrázku 7, podíl pohledávek za klienty na celkových aktivech u Komerční banky má od roku 2008 rostoucí tendenci. V každém roce se navyšovala jak celková aktiva, tak pohledávky za klienty. Pohledávky za klienty významně rostly a to díky inovacím v nejrůznějších segmentech, které KB každý rok prováděla, a které přilákaly další klienty. Od roku 2008, kdy pohledávky dosahovaly výše 318 538 mil Kč, se za roky 2008 - 2012 navýšily o 24,3 %. Na konci sledovaného období tak objem pohledávek za klienty u KB dosahoval 369 189 mil. Kč. Průměrná hodnota za toto období byla ve výši 348 796 mil

Kč. Výrazně vzrostla i celková aktiva, která mezi roky 2008 – 2012 stoupla o 74 495 mil. Kč. Jediný propad zaznamenala aktiva KB v roce 2009, kdy poklesl objem pohledávek za bankami. Výrazně poklesla také finanční aktiva oceněná reálnou hodnotou vykázaná do zisků a ztrát, konkrétně cenné papíry, které zaznamenaly pokles u dluhopisů s pevnou úrokovou sazbou a u pokladničních poukázek emitovaných Ministerstvem financí České republiky (MFČR). Průměrnou hodnotu za sledované období dosahovala celková aktiva ve výši 634 378 mil. Kč.

U podílu závazků ke klientům na celkových pasivech zaujímá ukazatel struktury bilance tendenci klesající. I když závazky ke klientům do roku 2010 klesaly, v roce 2011 opět vzrostly a růst pokračoval i v roce 2012. Za sledované období závazky ke klientům tak narostly o 24 865 mil Kč. Průměrná hodnota za toto období dosahovala výše 462 983 mil Kč. Celková pasiva, až na mírný pokles v roce 2009 si držela stoupající tendenci až do posledního sledovaného roku. V průměru za pozorované období byla pasiva ve výši 634 378 mil. Kč.

Průměrně dosahoval rozdíl mezi podílem pohledávek za klienty na celkových aktivech a podílem závazků ke klientům na celkových pasivech za sledované období hodnoty 18,19 %. Na začátku období 2008 – 2012 byl rozdíl mezi aktivy a pasivy KB 23,38 %. V průběhu dalších let se tento rozdíl zmenšil a na konci roku 2012 dosahoval výše 13,03 %. Je tedy zřejmé, že Komerční banka má více vkladů od klientů, než jsou její poskytované úvěry a pohledávky za klienty.

Obrázek 8: Komparace struktury aktiv a pasiv GE Money Bank (v %)

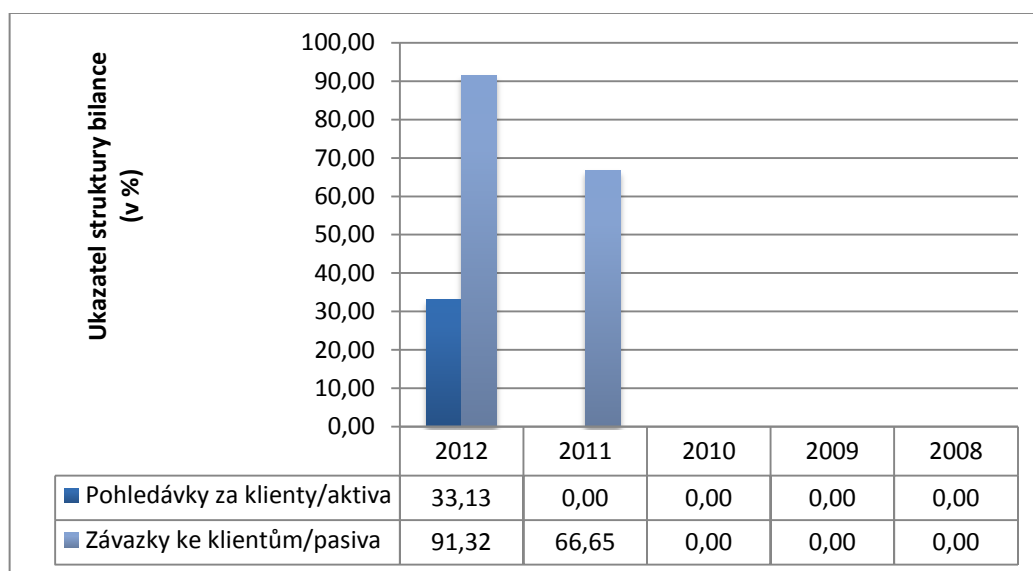
Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

GE Money Bank má v podílu pohledávek za klienty na celkových aktivech klesající tendenci (viz obrázek 8). Jedinou výjimkou je poslední sledovaný rok 2012, kde se tento podíl zvýšil.

Důvodem byl nárůst pohledávek za klienty. U celkových aktiv byl zaznamenán naopak pokles. Na konci roku 2008 dosahovaly pohledávky za klienty u GEMB hodnoty 85 882 mil. Kč a na konci roku 2012 byly tyto pohledávky o 10 446 mil Kč vyšší. I objem celkových aktiv se mezi roky 2008 – 2012 zvýšil, a to až o 37 485 mil Kč.

S narůstajícím počtem zákazníků zaznamenala zvýšení i položka se závazky ke klientům. Výjimkou byl rok 2010, kdy závazky klesly o 2 510 mil. Kč a rok 2012, kdy se snížily o 8 818 mil. Kč. Příčinou takového poklesu bylo snížení objemu závazků k nefinančním organizacím a k obyvatelstvu. Průměrnou hodnotu závazků ke klientům za sledované období dosahovala GEMB 99 356 mil. Kč.

V průměru dosahoval rozdíl u GE Money Bank mezi podílem pohledávek za klienty na celkových aktivech a podílem závazků ke klientům na celkových pasivech za sledované období 2,73 %. Nejmenšího rozdílu mezi pohledávkami a závazky za klienty dosáhla GEMB v roce 2008, kdy se dostala až pod nulovou hranici a dosáhla hodnoty -14,13 %. Znamená to tedy, že v tomto roce GEMB poskytla úvěry a pohledávky svým klientům ve větším objemu, než kolik jí klienti svěřili svých finančních prostředků. Naopak nejvyšší podíl mezi pohledávkami a závazky ke klientům měla GEMB ve dvou letech, a to v roce 2009 a 2010, kdy dosáhla stejné hodnoty 9,08 %.

Obrázek 9: Komparace struktury aktiv a pasiv AIR Bank (v %)

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

AIR Bank pozorujeme opět ve dvou letech jejího působení na finančním trhu, jak je patrné z obrázku 9. V prvním sledovaném roce nelze rozdíl mezi podílem pohledávek za klienty na aktivech a podílem závazků ke klientům na pasivech porovnat, protože AIRB v tomto roce neposkytovala úvěry a pohledávky klientům a tudíž nedosáhla žádné hodnoty podílu

pohledávek na aktivech. Naopak u závazků již hodnoty dosáhla. Klienti si u AIRB uložili své finanční prostředky v objemu 2 234 mil. Kč. Již v následujícím roce dosáhla AIR Bank hodnoty u položky pohledávek za klienty, kdy jim poskytla úvěry v objemu 11 135 mil. Kč. Hodnota podílu pohledávek za klienty na celkových aktivech dosahovala výše 33,13 %, kdežto podíl závazků ke klientům na celkových pasivech dosáhl hodnoty 91,32 %.

Můžeme tedy pozorovat, že AIRB má velký podíl závazků ke klientům neboli vkladů od svých zákazníků ve svých pasivech. Má tedy ještě velkou rezervu na poskytování dalších úvěrů a pohledávek stávajícím či novým klientům.

3.5 Ukazatel produktivity bank a jejich komparace

V této části se budeme zabývat ukazatelem celkové produktivity banky, který nám udává podíl dosaženého zisku banky na bankovního zaměstnance. Vzorec nám pomůže zjistit kvalitu manažerského řízení banky. Budeme počítat podle vzorce (7). Vypočtené hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 9: Celková produktivita vybraných bank (v mil. Kč)

Celková produktivita	2012	2011	2010	2009	2008
Komerční banka, a. s.	1,57	1,02	1,54	1,30	1,48
GE Money Bank, a. s.	1,14	1,12	0,95	0,93	1,27
AIR Bank, a. s.	-0,92	-1,71	-	-	-

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Komerční banka dosáhla v roce 2008 zisku 11 795 mil. Kč a hodnota průměrného přepočteného počtu zaměstnanců byla 7 981. V tomto roce dosáhla KB celkové produktivity ve výši 1,48 mil. Kč čistého zisku připadajícího na jednoho zaměstnance. I když se v roce 2009 KB zmenšily náklady na úroky, dosáhla o 1 426 mil. Kč menšího zisku. Důvodem bylo snížení výnosů z úroků, snížení zisku z finančních operací a větší tvorba rezerv a opravných položek k úvěrům a investicím. I počet zaměstnanců se v průběhu tohoto roku nepatrně zmenšil. Další rok byl z pohledu navýšení zisku na částku 12 035 mil. Kč dobrým. Důvodem byla menší tvorby rezerv a opravných položek k úvěrům a pohledávkám. V roce 2010 došlo i k snížení počtu zaměstnanců o 139 lidí. Snižovalo se i v roce 2011, kdy došlo k dalšímu poklesu o 8 zaměstnanců. Zisk roku 2011 se výrazně snížil a to kvůli již zmíněnému výjimečnému odpisu řeckých státních dluhopisů. Proto se tento rok dostala hodnota ukazatele bankovní produktivity na 1,02 mil. Kč čistého zisku obhospodařovaného jedním zaměstnancem banky, což znamenalo pokles oproti předešlému roku o 0,52 mil. Kč. V průběhu roku 2012 klesl počet zaměstnanců o 3 a došlo opět ke zpětnému nárůstu čistého bankovního zisku odúčtováním opravné položky z důvodu výměny řeckých státních

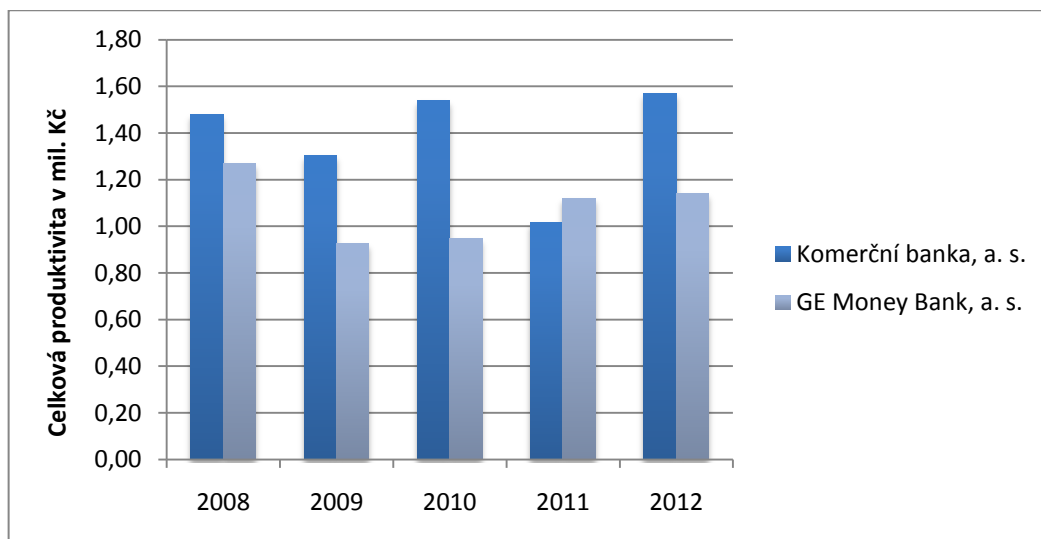
dluhopisů držených bankou. Proto se celková produktivita banky dostala na hodnotu 1,57 mil. Kč zisku banky na jednoho zaměstnance.

GE Money Bank vykázala v roce 2008 zisk 2 973 mil. Kč a celkový přepočtený počet zaměstnanců dosahoval počtu 2 342. V tomto roce připadalo na jednoho zaměstnance 1,14 mil. Kč zisku. V roce 2009 zaznamenala GEMB pokles celkové produktivity na hodnotu 0,93 mil. Kč. V tomto roce došlo ke snížení počtu zaměstnanců o 43, ale větší pokles nastal na straně čistého zisku banky a to o 28 % z důvodu ztráty z finančních operací. V roce následujícím se ukazatel produktivity výrazně nezměnil a to i přes to, že došlo k velkému nárůstu zisku a počtu zaměstnanců. Čistý zisk se zvýšil o téměř 1 090 mil. Kč a v bance přibylo 1 100 zaměstnanců. Takovéto velké zvyšování bylo důsledkem fúze datované k 1. lednu 2010, kterou se sloučila GE Money, s. r. o. s GE Money Bank, a. s. V posledních dvou sledovaných letech měl ukazatel produktivity růstovou tendenci. Mezi lety 2010 – 2012 vzrostla produktivita banky v průměru o 1,07 mil. Kč čistého zisku na jednoho bankovního zaměstnance. V posledním roce 2012 měl tedy ukazatel bankovní produktivity, kterým byl dosažený zisk na jednoho zaměstnance, hodnotu 1,14 mil. Kč.

U **AIR Bank** se produktivita banky snad prozatím pohybuje v záporných hodnotách. V prvních dvou měsících fungování banky dosahoval tento ukazatel hodnoty -1,71 mil. Kč. Počet zaměstnanců ke konci roku 2011 dosahoval počtu 165. Důvodem pro zápornou hodnotu produktivity banky byla ztráta vykázaná v tomto účetním období. V roce 2012 dosahovala AIRB hodnoty stále záporné -0,92 mil. Kč čistého zisku na jednoho zaměstnance banky. Zlepšením tohoto ukazatele nebyl čistý zisk nýbrž ztráta, která se v tomto roce ještě více prohloubila. Důvodem lepších výsledků ukazatele produktivity banky byl v tomto případě nárůst počtu zaměstnanců o 186, tedy na celkový počet 351 zaměstnanců ke konci roku 2012.

Komparace vybraných bank na základě výpočtů ukazatele produktivity banky

Jak můžeme vidět na obrázku 7, z grafu je opět vynechána AIR Bank pro lepší vypovídací schopnost grafu, protože ve všech sledovaných letech dosahovala záporných hodnot. Porovnáváme tedy Komerční banku s GE Money bank za sledované období 2008 – 2012.

Obrázek 10: Komparace ukazatele celkové produktivity KB, GEMB, AIRB (v mil. Kč)

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Ukazatel celkové produktivity **GE Money Bank** má v prvních dvou letech klesající tendenci, ale od roku 2009 hodnoty ukazatele znovu rostou. Nejnižší hodnotu vykázala GEMB v roce 2009, kdy jeden bankovní zaměstnanec obhospodařoval 0,93 mil. Kč čistého zisku banky. Od tohoto roku až do konce sledovaného období se hodnota ukazatele zvýšila o 0,21 mil. Kč. Svou nejvyšší hodnotu však GEMB zaznamenala hned v prvním sledovaném roce 2008, kdy ukazatel bankovní produktivity dosáhl hodnoty 1,27 mil. Kč zisku připadajícího na jednoho pracovníka banky. Průměrná hodnota za období 2008 – 2012 byla u GEMB 1,08 mil Kč.

Komerční banka zaznamenala nejnižší hodnotu celkové produktivity banky v roce 2011. V tomto roce dosáhl ukazatel hodnoty 1,02 mil. Kč zisku. Příčinou byl odpis řeckých dluhopisů a tím snížení zisku banky. Naopak svoji nejvyšší hodnotu produktivity banky dosahovala KB v roce 2012, kdy se dostala na 1,57 mil. Kč čistého zisku na jednoho zaměstnance banky. Za sledované období měla Komerční banka průměrnou hodnotu tohoto ukazatele 1,38 mil. Kč čistého zisku na bankovního pracovníka.

Z výpočtů a grafu je zřejmé, že lepší hodnoty vykazovala Komerční banka a je tedy konkurenceschopnější bankou na finančním trhu. AIR Bank je na začátku svého fungování v záporných hodnotách, ale z přívalu nových klientů lze předvídat stále lepší ziskovost banky a její celkovou produktivitu. Na rozdíl od GEMB má KB poměrně nízký počet zaměstnanců k výši dosahovaného zisku. I přes lepší výsledky Komerční banky má i GE Money banky dobré výsledky bankovní produktivity. Obě tyto banky mají kvalitní manažerské řízení a dokážou efektivně využít bankovní zdroje.

3.6 Ukazatel kvality aktiv bank a jejich komparace

Posledním ukazatelem, kterým se budeme zabývat, je ukazatel kvality bankovních aktiv vypočítaný podle vzorce (8). Tento ukazatel poměruje objem vytvořených opravných položek k úvěrovým pohledávkám za klienty. Opravné položky se vytvářejí, protože banka očekává určitou ztrátu z úvěrových pohledávek. Tvorba opravných položek je tedy vyjádřením rizikovosti úvěrových pohledávek. Vypočtené hodnoty jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 10: Ukazatel kvality bankovních aktiv KB, GEMB a AIRB (v %)

Opravné položky k úvěrům/ úvěrové pohledávky za klienty	2012	2011	2010	2009	2008
Komerční banka, a. s.	3,41	3,42	3,73	3,50	3,24
GE Money Bank, a. s.	14,19	13,92	13,89	9,03	7,45
AIR Bank, a. s.	0,03	0,00	-	-	-

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Komerční banka dosahovala v roce 2008 hodnoty kvality bankovních aktiv 3,24 % (viz tabulka 10). Objem pohledávek za klienty byl ve výši 318 534 mil. Kč a opravné položky tvořily hodnotu 10 331 mil. Kč. V následujících dvou letech kvalita bankovních aktiv vzrostla. V roce 2009 to bylo o 0,26 % oproti roku 2008. I když v roce 2009 mírně klesl počet klientů využívajících služeb KB, pohledávky za klienty se zvýšily hlavně na straně hypotečních úvěrů. Jejich počet v tomto roce stoupl o 7,8 %, což v peněžním ekvivalentu znamenalo, že objem těchto pohledávek vzrostl na 100,4 mld. Kč. Zvětšil se i objem opravných položek k pohledávkám za klienty o necelý jeden mil. Kč. Rok 2010 zaznamenal největší hodnotu ukazatele kvality bankovních aktiv, a to 3,73 %. V tomto roce se zvedla položka pohledávek za klienty o 3,9 %. KB zaznamenala ztrátu na straně klientů-občanů a tedy i na straně spotřebitelských úvěrů. Důvodem mohl být dopad krize v české a světové ekonomice. Nárůst pohledávek za klienty však vzrostl na straně hypotečních úvěrů. Celkový nárůst tedy zaznamenaly pohledávky za klienty o 13 100 mil. Kč. Pochopitelně narostly i opravné položky ke klientům o 1 221 mil. Kč. Rok 2011 a 2012 zaznamenal pokles hodnot ukazatele kvality aktiv. Česká ekonomika začala sílit a KB to pocítila jak na zvyšování počtu klientů, tak na poptávce po úvěrech. V těchto letech se poptávka po úvěrech nezvýšila jen u klientů občanů, ale také u firem a municipalit. Rostly i opravné položky k úvěrům, které v roce 2012 dosahovaly výše 13 525 mil. Kč. Tím, že zřetelně více vzrostly pohledávky za klienty, hodnota ukazatele kvality bankovních aktiv se snížila.

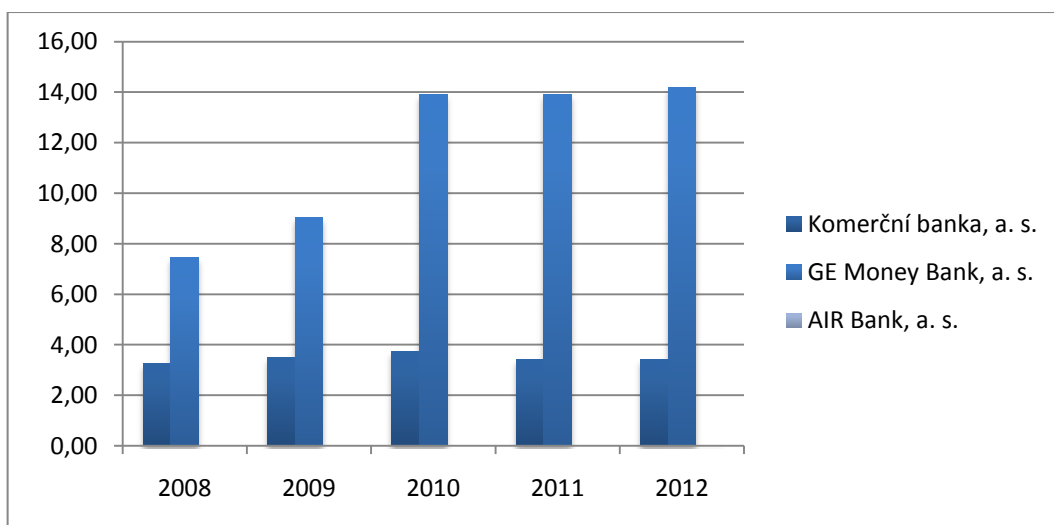
GE Money Bank se pohybuje ve vyšších hodnotách než Komerční banka. GEMB dosáhla na začátku sledovaného období hodnoty ukazatele kvality aktiv 7,45 %, což byla nejnižší

hodnota tohoto ukazatele za roky 2008 – 2012. Následující rok tedy hodnota vzrostla na 9,03 %. V tomto roce výrazně stoupl objem pohledávek za klienty, což znamenalo nárůst o 11 procentních bodů. Vzrostla i hodnota opravných položek, a to o 26,6 %. V roce 2010 hodnota sledovaného ukazatele rapidně vzrostla na 13,89 %. Bylo to způsobeno zvyšujícím se objemem pohledávek za klienty o 686 mil Kč a daleko vyšším zvýšením opravných položek k úvěrům o 4 791 mil Kč, což zdůrazňuje obezřetný přístup banky. Na zmíněné navýšení má i jistý dopad převod dalšího portfolia na banku v rámci změn v korporátní struktuře společnosti skupiny GEM. V dalších letech poměr opravných položek k úvěrům a celkových pohledávek ke klientům přirozeně rostl. V posledním sledovaném roce dosahovala hodnota toho poměru 14,19 %.

AIR Bank v roce 2011, ve kterém vstoupila na finanční trh, nevykazuje žádné hodnoty. Je to tím, že AIRB v tomto roce vykonávala svou bankovní činnost pouze dva měsíce a úvěry klientům začala poskytovat až v roce dalším. Pohledávky za klienty jsou v tomto roce nulové a stejně jsou na tom i opravné položky k úvěrům. Již v následujícím roce hodnotu ukazatele kvality bankovních aktiv vykazuje. Výše hodnoty ukazatele v roce 2012 je 0,03 %. Pohledávky za klienty v tomto roce činily 11 131 mil. Kč a opravné položky měla AIR Bank ve výši 3 mil. Kč.

Komparace vybraných bank pomocí ukazatele kvality bankovních aktiv

Nyní porovnáme všechny tři vybrané banky na základě výpočtů ukazatele kvality bankovních aktiv. Jak je zřejmé z obrázku 8, AIR Bank není z grafu vynechána, ale její nízké hodnoty nejsou z grafu patrné. Více se tedy budeme věnovat komparaci Komerční banky a GE Money bank.

Obrázek 11: Komparace ukazatele kvality aktiv KB, GEMB, AIRB (v %)

Zdroj: Výroční zprávy 2008-2012 vybraných bank, vlastní výpočty a zpracování

Z obrázku 8 je zjevné, že vyšších hodnot podílu opravných položek k úvěrům na celkových pohledávkách ke klientům nedosahuje největší ze tří sledovaných bank, ale banka prostřední, kterou je **GE Money Bank**. Nejvyšší hodnoty dosahuje GEMB v roce 2012, nejmenší naopak v roce 2008. Celkově má GEMB rostoucí tendenci tohoto ukazatele. Velký nárůst hodnoty poměru mezi opravnými položkami k úvěrům a celkovými pohledávkami ke klientům nastal v roce 2010. V tomto roce banka zaznamenala mírný nárůst pohledávek za klienty a daleko větší zvýšení položky s opravnými prostředky. Důvodem bylo sloučení GEMB s GE Money, s. r. o. a především převod dalšího portfolia na banku v rámci těchto změn. Průměrná hodnota tohoto ukazatele za období 2008 – 2012 je 11,70 %.

Komerční banka má ve sledovaném období zprvu rostoucí tendenci hodnot ukazatele kvality bankovních aktiv. To se změnilo v roce 2011, kdy tato hodnota poklesla o 0,31 % oproti roku předešlému. Důvodem byl velký nárůst pohledávek za klienty, kdy oproti roku 2010 vzrostly o 37 854 mil. Kč. Opravné položky k úvěrům vzrostly jen nepatrně, a to o 266 mil. Kč. S rostoucími pohledávkami za klienty úzce souvisí počet klientů. V tomto roce zaznamenala KB nárůst klientů o 1,2 % oproti roku 2010. Celkový počet klientů tak stoupl na 1 336 tisíc klientů, přičemž 381 tisíc účtů je v segmentu dětí a mladých lidí, kde si Komerční banka udržuje přední pozici v porovnání s ostatními bankami. Průměrná hodnota ukazatele kvality bankovních aktiv za sledované období byla 3,46 %.

Hodnoty **AIR Bank** nejsou z grafu zřetelné. AIR Bank dosáhla u výpočtu podílu opravných položek k úvěrům na celkových pohledávkách ke klientům pouze jednu hodnotu, a to v posledním sledovaném roce 2012. Hodnota zmíněného ukazatele dosáhla v tomto roce hodnoty 0,03 %. Tato hodnota je i hodnotou průměrnou za sledované období.

Z výpočtů a uvedeného grafu je tedy zřejmé, že u ukazatele kvality bankovních aktiv vykazuje nejvyšší hodnoty banka střední velikosti, tedy GE Money Bank. Tato banka má větší podíl opravných položek k úvěrům na celkových pohledávkách ke klientům. Právě opravnými položkami banka kryje potencionální ztráty z úvěrového portfolia. Komerční banka v porovnání s GEMB dosahuje místy až čtvrtinovou hodnotu ukazatele kvality bankovních aktiv. To ale nemusí hned znamenat, že by podstupovala veliké úvěrové riziko. V dnešní době banky eliminují tvorbu opravných položek k úvěrům a uplatňují dokonalejší systém jejich poskytování. Také přísněji zkoumají klienta a dodržují větší obezřetnost při posuzování úvěrových obchodů.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit vztah velikosti a hospodaření vybraných bank pomocí zvolených ukazatelů finanční analýzy.

K dosažení tohoto cíle bylo nejdříve zapotřebí vymezit pojem banka, podmínky jejího založení i funkce a činnost banky. Pro zpracování finanční analýzy jsou podstatné účetní výkazy, proto byla dále v této práci vysvětlena bilance banky a výkaz zisků a ztrát. Poté následovala definice finanční analýzy, jejích ukazatelů a specifík v bankovníctví. V poslední kapitole jsme se zabývali již samotnou komparací vybraných bank, kdy jsme banky nejprve charakterizovali a poté je podrobili jednotlivým vybraným ukazatelům finanční analýzy.

Pro komparaci bank, byly na základě vlastních zkušeností s nimi, vybrány tři banky, které se lišily svojí velikostí. Za malou byla vybrána AIR Bank, za střední GE Money Bank a za velkou Komerční banka. Při zpracování finanční analýzy byly použity ukazatele bankovní rentability, ukazatel bankovní likvidity, ukazatele struktury bilance, ukazatel produktivity bank a ukazatel kvality bankovních aktiv. Finanční analýza a následná komparace bank byla provedena za období 2008 – 2012. AIR Bank je vždy pozorována v posledních dvou sledovaných letech, protože až v roce 2011 začala působit na finančním trhu. Použitá data byla čerpána z bankami zveřejňovaných zdrojů, kterými jsou výroční zprávy.

V úvodu finanční analýzy jsme se věnovali ukazatelům bankovní rentability, které se dělí do dvou skupin. U ukazatele ROAA zaznamenaly obě dvě větší banky téměř nejvyšší hodnoty tohoto ukazatele v počátečním roce sledovaného období, a poté měly rostoucí tendenci. Pokles zaznamenal rok 2009 u obou bank, kdy česká ekonomika čelila nepříznivému makroekonomickému vývoji a ekonomickému poklesu. Komerční banka zaznamenala pokles ještě v roce 2011, na kterém se podílely řecké státní dluhopisy. AIR Bank měla v obou letech záporné hodnoty z důvodu ztráty za účetní období. Ve sledovaných letech 2008 – 2012 vykazovala vyšší hodnoty GE Money Bank, která v průměru za sledované období dosáhla 2,59 %. Z toho důvodu můžeme říci, že je z vybraných bank nejrentabilnější, co se týče průměrných aktiv, které dokáže vysokou mírou zhodnotit. Ale i Komerční banka vykázala výborné hodnoty, kdy v průměru za sledované období dosahovala 1,75 %.

V ukazateli ROAE dosahovala Komerční banka nejvyšších hodnot. Jedinou výjimkou byl rok 2011, kdy se nad ní dostala GE Money bank. Vyšších průměrných hodnot tedy dosahovala KB, která za sledované období měla ukazatel rentability průměrného vlastního kapitálu

ve výši 16,73 %. GEMB dosáhla průměrné hodnoty o 4,43 % méně. Z uvedených výpočtů je zřejmé, že v ukazateli ROAE je rentabilnější Komerční banka, která dokáže vysokou mírou zhodnotit prostředky vložené svými akcionáři. AIR Bank za většími bankami zaostává, protože opět v obou letech vykázala záporné hodnoty, což bylo způsobeno jejími ztrátami za účetní období.

K dalším výpočtům byl použit vzorec ukazatele bankovní likvidity. Zde se do poměru dostávají vysoce likvidní aktiva a celková aktiva. Z důvodu omezenosti rozčlenění jednotlivých položek ve struktuře rozvahy banky, jsme mezi vysoce likvidní aktiva zařadili hotovosti a jiné pokladní hodnoty a účty u centrálních bank. U tohoto ukazatele je u všech bank zřejmá kolísavá tendence. Nejvyšších hodnot dosahovala Komerční banka a GE Money Bank v posledním sledovaném roce 2012. Nejvyšší průměrnou hodnotu za celé období vykázala GE Money Bank, a to 4,66 %. AIR Bank zaznamenala také vysoké hodnoty, které měla za dva sledované roky pouze o 1,53 % nižší než GEMB. A o dalších 0,54 % dolů se dostáváme na průměrnou hodnotu Komerční banky, která dosahovala za sledované období výše 2,59 %. Pozitivem je, že námi sledované banky mají dostatečný prostor pro růst na českém trhu právě díky udržování si zdravé úrovně likvidity.

Další výpočty byly provedeny pomocí ukazatelů struktury bilance. Prvním z nich byl ukazatel, který dává do poměru pohledávky za klienty a celková aktiva. Zde měly banky opačnou růstovou tendenci. Zatímco Komerční bance ukazatel struktury bilance vzrůstal, GE Money Bank naopak klesal. Pouze rok 2012 byl pro GEMB opět růstový. AIR Bank vykázala hodnotu 33,13 %, a to pouze v posledním sledovaném roce. Důvodem absence hodnot v roce 2011 bylo prozatímní neposkytování úvěrů klientům. Nejvyšší průměrné hodnoty dosáhla GEMB, která byla ve výši 73,50 %. Komerční banka vykázala průměrnou hodnotu tohoto ukazatele o 18,61 % menší. Z výše uvedeného můžeme usoudit, že aktiva KB tvoří z více jak poloviny úvěry a pohledávky za klienty, kdyžto u GEMB je to až nad výši 70 %.

Druhý ukazatel vyjadřuje podíl závazků ke klientům na celkových pasivech. Zde mají vybrané banky téměř vyrovnané hodnoty. Nejvyšších hodnot dosahuje GEMB, pouze v roce 2008 vykázala vyšší hodnotu KB. V posledním sledovaném roce měla dokonce nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele nejmenší ze sledovaných bank, a to AIR Bank. Prvenství měla i co se týče průměrné hodnoty ukazatele struktury bilance. Námi sledované banky měli v průměru hodnotu tohoto ukazatele ve výši 76,10 %, z čehož můžeme soudit, že tři čtvrtiny celkových pasiv tvoří vklady od klientů.

Z porovnání těchto dvou ukazatelů vyplývá, že banky mají dostatek vkladů od klientů na poskytování úvěrů svým zákazníkům. Jedinou výjimkou je u GEMB rok 2008, kdy měla více poskytnutých úvěrů, než jaký byl objem závazků ke klientům. Poté již své závazky ke klientům navýšila. V průběhu dalších let se rozdíl mezi podílem pohledávek za klienty na aktivech a podílem závazků ke klientům na pasivech zmenšoval, až se téměř vyrovnal, kdy rozdíl činil pouze necelá dvě procenta. U Komerční banky měl rozdíl mezi těmito dvěma ukazateli stejnou tendenci snižování.

Ukazatel produktivity bank byl předposledním použitým vzorcem. Počítáno zde bylo s podílem čistého zisku na průměrném přepočteném počtu zaměstnanců. V tomto ukazateli vykazovaly banky velice rozdílné hodnoty. Průměrná hodnota Komerční banky byla za sledované období ve výši 1,38 mil. Kč, které připadaly na jednoho zaměstnance. GE Money Bank dosahovala průměrné hodnoty 1,08 mil. Kč čistého zisku na jednoho bankovního pracovníka. AIR Bank zde dosahovala záporných hodnot, protože za účetní období vykazovala ztrátu. Z výše uvedeného vyplývá, že nejvyšší produktivity a největšího podílu čistého zisku na průměrném přepočteném počtu zaměstnanců dosahovala Komerční banka.

Poslední výpočet byl proveden pomocí ukazatele kvality bankovních aktiv. Zde se jednalo o podíl opravných položek k úvěrům na celkových úvěrových pohledávkách ke klientům. Nejvyšších hodnot dosahovala GEMB, která měla ve sledovaném období růstovou tendenci. KB vykazovala nejvyšší hodnotu v roce 2010. V následujících letech hodnoty klesaly. GEMB měla až o čtvrtinu vyšší hodnoty podílu opravných položek k úvěrům na úvěrových pohledávkách než KB. To neznamená, že by KB podstupovala vyšší úvěrové riziko. V dnešní době jsou opravné položky eliminovány a je uplatňován dokonalejší a obezřetnější postup při posuzování úvěrových obchodů a následném poskytnutí úvěru.

Z výše uvedených informací můžeme usoudit, že námi vybrané banky hospodaří na dobré úrovni. Dosahují zisku ze svých aktiv a vlastního kapitálu, který výhodně investují a udržují si zdravou úroveň likvidity. Jediným rozdílem je AIR Bank, která zatím nedosahuje výborných hodnot ve všech námi zkoumaných oblastí. Ale s jejím přístupem ke klientům, kdy jejich počet rapidně přirůstá, je to již otázka času.

Ve srovnání velikostí a hospodaření bank, nelze s jistotou říci, že velká banka má nejlepší hodnoty nebo naopak. Výsledky u jednotlivých ukazatelů se liší.

Při podílu pohledávek za klienty na celkových aktivech má největší hodnoty banka střední. Zatímco AIRB vykazuje zatím malé hodnoty a Komerční banka se pohybuje okolo padesáti

procent, střední GEMB dosahuje místy i přes osmdesát procent. Při vzorci dalším dosahovala opět největšího podílu banka střední, která měla tvořena pasiva až z osmdesáti procent závazky ke klientům. To znamená, že právě GEMB se v nejvyšší míře orientuje na klasické komerční bankovní produkty, jako je poskytování úvěrů a přijímání vkladů. Velká banka získává více finanční zdroje i jinými způsoby. Stejně tak velká banka získané prostředky ve větší míře zhodnocuje i jinak než jen poskytováním úvěrů. Je logické, že malá nová banka, jejíž strategií zatím je získat co nejvíce klientů v podstatě bezplatným bankovníctvím, má také velký podíl vkladů na pasivech, což je její základní zdroj financování. V posledním sledovaném roce, měla dokonce nejvyšší výsledek nejmenší ze tří bank. Z důvodů modernějších nabízených úvěrů bez poplatků a s malými úroky, získávala AIRB velice hodně klientů, kteří využili jejích služeb. U ukazatele kvality bankovních aktiv má nejlepší výsledky opět střední banka. Jak již bylo vysvětleno výše, neznamená to, že banka největší kvalitní aktiva nemá. Velikost banky se projevila až v ukazateli celkové produktivity, kdy kromě roku 2011 dosahuje nejlepších výsledků největší Komerční banka. Právě u KB připadá největší část čistého zisku na jednoho bankovního pracovníka.

Při ukazateli ROAA je na základě výpočtů nejrentabilnější, co se týče průměrných aktiv, banka střední, tedy GE Money Bank. Od Komerční banky ji dělil více než jeden procentní bod. Nejvíce se k sobě přiblížili v roce 2009, kdy rozdíl mezi jejich ziskovostí byl pouhých jedenáct desetin procent. AIR bank, jako banka nejmenší se dostala pod nulovou hranici a k rentabilitě z pohledu průměrných aktiv se zatím pouze blíží. Z velkého nárůstu klientů se dá ale předpokládat, že AIR Bank dosáhne v příštích letech lepších výsledků. Nejlépe svá aktiva v našem případě, dokáže zhodnotit banka střední velikosti. Kdežto u rentability průměrného vlastního kapitálu, se již do popředí dostává banka největší. Pouze v roce 2011 dokázala svůj vlastní kapitál více zhodnotit střední GE Money Bank. Banka nejmenší je v případě ROAE opět pod nulovou hranicí, z důvodu ztráty za účetní období. Prostředky vložené akcionáři tedy nejvíce zhodnocuje velká Komerční banka. V případě likvidity dosahuje lepších výsledků opět střední banka. V průměrných hodnotách za sledované období je likvidnější než banka velká o více jak dva procentní body. V roce 2011 se do popředí dostala dokonce banka nejmenší. Můžeme tedy konstatovat, že nejvíce zhodnotit svá aktiva dokáže banka střední a nezáleží tedy na velikosti banky. Naopak při zhodnocení vlastního kapitálu se lépe vede bance největší. Střední banka se ukázala i lepší v platební schopnosti banky, kdy je nejlíkvinnější ze tří sledovaných bank.

Zpracování této bakalářské práce mi bylo velkým přínosem.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] AIR BANK, A. S. *Výroční zprávy za roky 2011 – 2012*. [online]. [cit. 29. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.airbank.cz/cs/vse-o-air-bank/dokumenty/povinne-informace/>>
- [2] BABOUČEK, I. Analýza a hodnocení finanční situace banky na základě veřejně přístupných informací. *Bankovníctví : odborný měsíčník*. č. 13 (1996), roč. IV. s. 21-29.
- [3] ČERNOHORSNÝ, Jan. TEPLÝ, Petr. *Základy financí*. Praha : Grada Publishing, 2011. 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3.
- [4] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Rozvaha bankovního sektoru – Aktiva, závazky a vlastní kapitál*. [online]. [cit. 2014-8-2]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/banky/index.html>.
- [5] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Výkaz zisku a ztráty bankovního sektoru*. [online]. [cit. 2014-8-2]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zakladni_ukazatele_fin_trhu/banky/bs_ukazatele_tab04a.html>.
- [6] Česká republika. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách. In : Sběrka zákonů. 1992, 5/1992, 0098.
- [7] DVOŘÁK, Petr. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha : Linde, 2005. ISBN 80-7201- 515-X.
- [8] GE MONEY BANK, A. S. *Výroční zprávy za roky 2008 – 2012*. [online]. [cit. 31. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<https://www.gemoney.cz/o-nas/vyrocnizpravy>>
- [9] HRDÝ, Milan. *Oceňování finančních institucí*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2005. 216 s. ISBN 80-247-0938-4.
- [10] INVESTIA.CZ. *Spořicí autopilot*. [online]. [cit. 10.4.2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.investia.cz/sporici-autopilot>>.
- [11] KAŠPAROVSKÁ, Vlasta, a kol. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2006. 339 s. ISBN 80-7179-381-7.

- [12] KISLINGEROVÁ, Eva; HNILICA Jiří. *Finanční analýza – krok za krokem*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2005. 137 s. ISBN 80-7179-321-3.
- [13] KNÁPKOVÁ, A.; PAVELKOVÁ, D.; ŠTEKER, K. *Finanční analýza: Komplexní průvodce s příklady*. 2. vydání. Praha : Grada Publishing, 2013. 240 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [14] KOMERČNÍ BANKA, A. S. *Výroční zprávy za roky 2008 – 2012*. [online]. [cit. 28. 3. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://www.kb.cz/cs/o-bance/vztahy-s-investory/publikace/vyrocni-zpravy.shtml>>
- [15] PENÍZE.CZ. *GE Money Bank, a. s. – Výpis z obchodního rejstříku*. [online]. [cit. 14. 4. 2014]. Dostupné z WWW: <<http://rejstrik.penize.cz/25672720-ge-money-bank-a-s>>
- [16] POLIDAR, Vojtěch. *Management bank a bankovních obchodů*. 2. vydání. Praha : Ekopress, 1999. ISBN 80-86119-11-4.
- [17] POLOUČEK, Stanislav, a kol. *Bankovníctví*. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013. 480 s. ISBN 978-80-7400-491-9.
- [18] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 3. rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2010. 144 s. ISBN 978-80-247-3308-1.
- [19] SEKERKA, Bohuslav. *Finanční analýza společnosti na bázi účetních výkazů*. 2. upravené vydání. Praha : PROFESS CONSULTING, 1997. 172 s. ISBN 80-85235-40-4
- [20] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/48/ES ze dne 14. června 2006, o přístupu k činnosti úvěrových institucí a o jejím výkonu.